

Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi

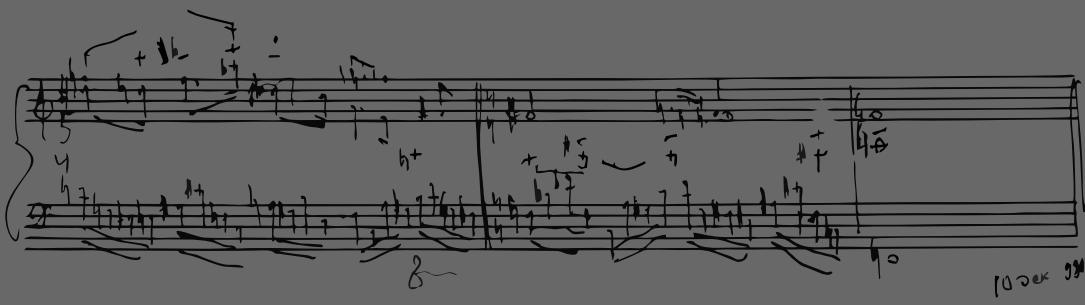
Qara Qarayev

Beynəlxalq Müasir Musiqi

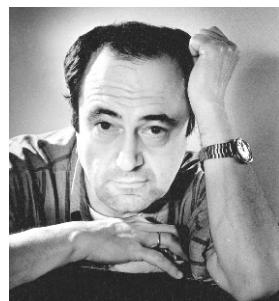
Festivalı

(14-19 aprel 2013, Bakı)

Qara Qarayev V müasir musiqisi festivalı

Fərəc Qarayev

Festivalın bədii rəhbəri

Hörmətli musiqisevərlər, əziz dostlar,

2013-cü il 14-19 aprel tarixində Bakıda Qara Qarayev adına V beynəlxalq müasir musiqi Festivalı keçiriləcəkdir. Hazırda təqdim edəcəyimiz V Festival ənənenin davamı kimi nəzərdə tutulub – Festival konsertlərində yalnız müasir musiqi səslənir.

Rəngarəng və maraqlı Festival programı Bakı diniyicisine yüksək incəsənətlə yaxından ünsiyyət imkanı yaradacaqdır. Almaniya və Azərbaycan, Avstriya və Fransa, Hollandiya və Rusiya bu günün musiqisini mükəmməl şəkildə ifa edən solist və kollektivlər təmsil olunacaqlar.

Festivalın açılış və bağlanması mərasimlərində dirijor Rauf Abdullayevin rəhbərliyi altında Ü.Hacıbəyli adına Azərbaycan Dövlət Simfonik Orkestri çıxış edəcək. Konsertlərin programı XX əsrin musiqi spektrini təqdim edir: Qarayev, Schönberg, Respigi, Ligeti, Berio, Şostakoviç və b. kimi müasirlərinə böyük təsir etmiş və XX əsr musiqi təfəkkürünün inkişafında yeni yollar açmış bəstəkarların əsərləri səslənəcəkdir.

Festival konsertlərində Avropada müasir musiqi ifaçılığının liderlərindən olan Amsterdamın Asko|Schönberg və Strasburqdan tanınmış Accroche Note Ensemble kollektivləri iştirak edəcəklər. Programda Avropanın aparıcı bəstəkarlarının əsərləri üstünlük təşkil edir.

Festivalın başqa bir orijinal layihəsi - Gənc Tamaşaçılar Teatrının səhnəsində müasir musiqinin ekstravaqant klassiklərindən biri olan Mauricio Kagel'in musiqisi əsasında Variété tamaşası nümayiş olunacaqdır. Əsər alman-İspan mənşəli AVA Dance Company və Bakı müasir musiqi kollektivi Con tempo təferindən ukraynalı dirijor Vladimir Runçakın idarəsi altında ifa ediləcəkdir. Burada həmçinin alman akkordeonisti Eva Zöllner də çıxış edəcəkdir.

Piano musiqisi programına Gülsən Ənnağıyevanın iştirakı ilə PİANO I – III Reich zamanının “Degenerativ musiqisi” (“Entartete Musik”) və SSRİ-də “mövcud olmayan” musiqi; pianoçular Aleksey Lubimov və İvan Sokolovun PİANO II, hollandiyalı pianoçu Marsel Worms'un “Blues ətrafında” PİANO III konserti daxil edilmişdir. Eyni zamanda Marianna Visotskayanın bakılı musiqiçilərin iştirakı ilə keçirəcəyi “Orgən +” konserti də qeyri-standart ifa tərzi ilə diniyicilərin diqqətini cəlb edəcəkdir. Təbii ki, festival programında müasir Azərbaycan musiqisinə də geniş yer ayrılmışdır.

Qarayev mirası müasir musiqi Festivalı

Beləliklə sayca **Beşinci Qara Qarayev** adına Festivalın sırası gəldi. Birincisindən onu 27 illik uzun zaman zolağı ayırır. Müasirliyin bize bəxş etdiyi ildırım sürətli hadisə, ixtira və düşüncə tapıntıları axını baxımından – bu tam bir mərhələdir: 1986 və 2013. Kommunist imperiyasının əyalət bölgəsindəki "yenidənqurmanın" ilkin işıltıları və hazırlı mürəkkəb geosiyasi güc konfiqurasiyaları məkanında mövcud olan müstəqilliyin üçüncü onilliyinə qədəm qoyulması.

O zamanlar - şəxsi kompüterin əlçatmaz dəbdəbə olduğu, faksın yalnız adını eşitdiyimiz industrial cəmiyyətdəki şərait, bu gün – qlobal rabitə şəbəkələrindəki mənsubiyət, hər zaman online rejimdə Internetin sanki daha bir mürəkkəb insani hissiyat orqanı şəklində mövcudluğunu ilə evez olunmuşdur. O zamanlar avangardizm - çoxlarına bir növ mənəvi şücaət kimi gəlirdi, bu gün – bezdiyimiz çoxbilmişlik iddiasından, artıq skeptik hissler bəslədiyimiz və bir növ "doyduğumuz" incəsənətdən bir anlıq belə can qurtarmaq cəhdinə bənzəyir. Musiqi sahəsində o zamanlar – John Cage, Karlheinz Stockhausen, Luciano Berio, György Ligeti, Witold Lutosławski kimi şəksiz qəbul edilmə menasında sonuncu dahişər yaradıcılığının zenitində idisə, bu gün musiqi avangardının nəhənglərindən yalnız son illərdə əsasən dirijorluqla məşğul olan Pierre Boulez qalmışdır. Müasir incəsənat, o cümlədən musiqi o qədər parçalanıb, en müxtəlif mövcud və qeyri-mövcud strategiya, yanaşma, mövqə, meyarlar arasında həll olunmuşdur ki, hər hansı ayrıca bəstəkar şəxsiyyətinin ümumi prosesə təsirinin mümkünşüzlüyü tamamilə aşkardır.

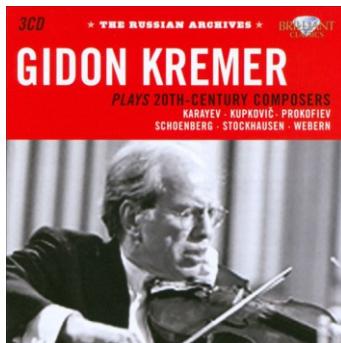
Etiraf olunmalıdır ki, bu gün keçirilən "müasir musiqi" festivalı post-müasirlilik, və yaxud bəzi tədqiqatçıların dediyi kimi meta-müasirlilik dövrünə təsadüf etmiş olur. 1980-ci illərə sırayet edən müasirlilik anlayış və duyğusu indi, demək olar ki, yoxdur. Bununla belə, yeni, hələ çox azalarının göye biləcəyi yaradıcı cəhdlərin aşılmasına, müşahide edəcəyimiz festival layihəsinin nəzər dairəsinə düşmür.

Moskvada, 40-ci illərin sonu

1940-ci illər Qara Qarayevin həyatında önməli mərhələ olmuşdur. Bu zaman o, Moskva Konservatoriyasında oxuyur, təhsilini 1946-ci ildə D.Şostakoviçin sinfi üzrə başa çatdırıb müstəqil sənət yoluna qədəm basır. Bu dövr həqiqətən Qarayevin həyatında müstəsnə əhəmiyyət kəsb edən, onun bəstəkar, yaradıcı şəxsiyyət və ictimai xadim kimi təşəkkülü zamani idi. 40-ci illərin sənət nəticələri isə həqiqətən heyretəmizdir: iki simfoniya, "Vətən" operası, "Leyli və Məcnun" simfonik poeması, simli kvartet...

Qara Qarayev V müasir musiqisi festivalı

Qarayev musiqisinin ifaçıları sırasına
bir çox ənənəvi əməkdaşlığı ilə qızılı
Gidon Kremer və qardaşları.

Festivalin çox müxtəlif, eyni zamanda mükəmməl düşünülmüş program və konsepsiyalarını cəm halda ifadə edərək, belə bir mümkün təmel ideyanı irəli sürdürməyi cəhd göstərsək, bu artıq ötən, XX əsrin yaradıcı avanqard xadimlərinin bir çoxunun bir arzusuna müraciət olar. Bu, incəsanət vasitəsilə həm bədahətən, həm hiper-şüurla davranan, eyni zamanda bir neçə axında düşünən, mikrokosm dərinliklərinə baş vurmaq və xəyalən qalaktikaları seyr etmək, zamanı bir anadək sıxmaq və əbədiyyət qədər genişləndirmək əzmində olan şəxsiyyətin imkanlarını ifadə etmək arzusudur.

Qara Qarayev Festivalı öz aydın qayəsinə sadıqdır – bu yerli dinleyicini əslində artıq dayanıqlı, klassikaya çevrilmiş musiqi ilə tanış etməkdən ibarətdir. Məhz buna görə də festivalın Qara Qarayevə ithaf edilməsi heç də memorial mənə kəsb etmir – bu dahi bəstəkar Qara Qarayevin musiqisine həsr edilən tədbirdənə, daha yəni musiqisini duymaq, qavramaq və anlamaq qabiliyyətini genişləndirməkdir.

Bu vəzifə bu gün də aktuallığını itirmir, çünki uzun illər keçidkən sonra bəlli olur ki, Bakıda keçmiş əsrin musiqisi ilə tamamilə tanış olmayan yeni bir nəsil boyra-başa çatmışdır, və “yeni klassikanın” bir çox əsərləri nə o zaman, nə indilərdə heç vaxt səslenməyib. Təqdim olunacaq musiqi üzərində hansı vurguların qoyulacağı başqa məsələdir, burada ifaçıların bu musiqi vasitəsilə dinlayıcıye hansı fikirləri çatdırmaq niyyətinin özü vacibdir.

Bu mövzuda mütləq rəy müxtəlifliyi olacaq, və bunun özü də maraqlı muzakirə mövzusudur. Əsla hazır həllər təklif etmək niyyətində olmayıaraq, öz payımı bunu deyə bilerəm: XX əsrin “müasir musiqisi” sayəsində biz musiqi mədəniyyətinin çoxəsrlı keçmişinin qatlarına müraciət edib, həm də röyalara dalaraq, geləcəyə toxunmaq, onu duymaq, onun gelişini tezleşdirmək imkanını əldə edə bilirik. Çünki musiqi nitqinin ən müxtəlif elementləri – ister çoxdan unudulmuş, ister gözümüzönündə her zaman çırpinan trivial ünsürlər, ister yenice “quraşdırılanlar” – eyni əser daxilində biri-biri ilə qovuşdurulub, yeni mənada təqdim oluna bilərlər.

Beləcə, Festival boyu dinleyici qarşısında musiqi vəsiləsi ilə zaman üzrə mürəkkəb, lakin buna rəğmən cazibəli bir səyahət gözlənilir.

Böyük bəstəkarın ismini daşıyan bu Festivalda müasir musiqinin müxtəlif və rəngarəng təməyülləri ilə rastlaşacaq, bir çox məşhur ifaçılar və kollektivləri dinleyəceksiniz. Onların sırasında Asko|Schönberg və Accroche Note Ensemble, Aleksei Lubimov və Eva Zöllner, Marsel Worms və Questa Musica ansamblı, AVA Dance Company və başqaları vardır.

Cahangir Səlimxanov
musiqişünas

Gənclik illəri. Bəstəkar həyat yoldası ilə.

Festival Programı

- ◆ **14 aprel 2013, saat 19.00** Festivalin Açılışı, "Qarayev ətrafında"
Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası
Üzeyir Hacıbəyli adına Azərbaycan Dövlət Simfonik Orkestri
 dirijor **Rauf Abdullayev**, solist **Stanislav Malışev** / violin (Rusiya)

Dmitri Şostakoviç (1906-1975) Qara Qarayev (1918-1982)/ Fərəc Qarayev (*1943) Xəyyam Mirzəzadə (*1935) Ottorino Respigi (1879-1936)	Simfoniya № 9, op. 70 (1945) Quasi uno concerto (1960/2002) Simfoniya № 2, "Triptix" (1970) Pini Di Roma (1924)
---	--

- ◆ **15 aprel 2013, saat 15.00** Elmi-nəzəri konfrans
Muzey Mərkəzi
 Çıxışlar, dəyirmi masa, diskussiyalar, aparıcı Dr. **Rauf Fərhadov** (Rusiya)
- ◆ **15 aprel 2013, saat 19.00** "Time, real and imaginary" (Gerçək və xəyalı zaman)
Rəşid Behbudov adına Dövlət Mahnı Teatrı
Ensemble Accroche Note (Fransa)
 bədii rəhbər **Armand Angster**, solist **Françoise Kubler** / soprano

Michael Jarrell (*1958) Philippe Manoury (*1952) Georges Aperghis (*1945) Luca Francesconi (*1956) Brian Ferneyhough (*1943) Elmir Mirzəyev (*1970)	Eco IIb (1993) Solo de vibraphone (1986) Trois Couplets (1988) Time, real and imaginary (2009) Time and Motion Study (1971-77) Le complexe de Caïn (2013)
--	--

- ◆ **16 aprel 2013, saat 16.00** Piano I
Beynəlxalq Muğam Mərkəzi
Gülşən Ənnağıyeva (piano, Azərbaycan)

Anton Webern (1883 - 1945) Arnold Schönberg (1874 - 1951) Ernst Krenek (1900 - 1991) Paul Hindemith (1895 - 1963) Andrey Volkonski (1933 - 2008) Nikolay Karetnikov (1930 - 1994) Qalina Ustvol'skaya (1919 - 2006) Valentin Silvestrov (*1937)	Variasiyalar, op.27 (1936) Üç pyes, op.11 (1909) Miniatürler, op. 139 (1940) "1922" Süitäsi, op.26 (1922) Musica stricta (1956) Scherzo, op. 8 (1961) Sonata № 5 (1986) Qadim üslubda Musiqi (1973)
--	--

- ◆ **16 aprel 2013, saat 19.00** "Avropa bu gün"
Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası

Asko Schönberg (Hollanda) dirijor Reinbert de Leeuw	Salvatore Sciarrino (1947) Isang Yun (1917-1995) Louis Andriessen (*1939) John Adams (*1947)	Introduzione all'oscuro (1981) Kammerkonzert I (1990) Zilver (1994) Son of Chamber Symphony (2007)
---	---	---

Qara Qarayev V müasir musiqisi festivalı

◆ 17 aprel, 2013, saat 16.00 ORQAN +

Kamera və Orqan musiqisi Zalı
Marianna Visotskaya / orqan (Rusiya)

Viktor Yekimovski (*1947)
Sofia Gubaidullina (*1931)
Vladimir Runçak (*1960)
Edison Denisov (1929-1996)
Qara Qarayev (1918-1982)
Celal Abbasov (*1959)

Prelüd və Fuqa (composition 42, 1985)
In croce (1979)
İki tövbə (1998)
In Deo speravit cor meum (1984)
Prelüd, Fuqa ve Passacaglia
Qara Qarayevin xatirəsinə Postludiya (1983)

◆ 17 aprel, 2013, saat 19.00 "İnteryerde Portret"

Azərbaycan Dövlət Filamoniyası
Asko|Schönberg (Hollanda)
dirijor Reinbert de Leeuw, solist Hans Woudenberg / violonçel

Aleksandr Skryabin (1872-1915)

Sonata № 10 (1913)

Ferəc Qarayev (*1943)

(ansambl üçün işlənməsi Ferəc Qarayev, 1992)

Ferəc Qarayev

Hommage à Alexei Lubimov (2004)

Ferəc Qarayev

musiqi Claude Debussy, mətnlər Stéphane Mallarmé

...a crumb of music for George Crumb (1985)

Ist es genug?... (1993)

◆ 18 aprel 2013, saat 19.00 Piano II

Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası
Aleksey Lubimov / piano (Rusiya)
İvan Sokolov / piano (Almaniya)

John Cage (1912-1992)

Works of Calder (1949/50) füm üçün musiqi

İki pyes (1946)

In a Landscape (1947)

The Perilous Night (1944)

Vladimir Martinov (*1946)/

İki pianoçu üçün Yazışma (2002)

Georgs Pelēcis (*1947)

◆ 18 aprel 2013, saat 21.00 Performans. "Gecə Kabaresi"

Gənc Tamaşaçılar Teatrı

AVA Dance Company (Almaniya/İspaniya)

Con Tempo ansamblı (Azərbaycan), Eva Zöllner / akkordeon (Almaniya)

dirijor Vladimir Runçak (Ukrayna)

Mauricio Kagel (1931-2008)

Variété (1977)

◆ 19 aprel 2013, saat 16.00 Piano III. "Blues ətrafında"

Beynəlxalq Muğam Mərkəzi

Marcel Worms / piano, (Hollanda)

Jazz üslubunda yazılmış xüsusi əsərlər, Debussy, Qarayev, Serocki, Kagel, Finnissy və b. bəstəkarlar

◆ 19 aprel 2013, saat 19.00 Festivalın Bağları. "Üç dolanbac"

Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası

Üzeyir Hacıbəyli adına Azərbaycan Dövlət Simfonik Orkestri

dirijor Rauf Abdullayev, solist Kaori Nishii / piano (Avstriya)

Questa musica ansamblı (Rusiya), bədii rəhbər Filipp Çijshevski

György Ligeti (1923-2006)

Lontano (1967)

Arnold Schönberg (1874-1951)

Piano konserti, op. 42 (1942)

Luciano Berio (1925-2003)

Sinfonia (1968)

Festival ifaçıları

Rauf Abdullayev

Üzeyir Hacıbəyli adına Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasını piano (1959) və Leningrad Dövlət Konservatoriyasını dirijorluq sinfi üzrə (1965) bitirmiştir. 1965/84-cü illərdə M.F.Axundov ad. Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrının baş dirijoru, 70-ci illərdə Müasir Musiqi Kamera Orkestrinin və BaKaRa ansamblının yaradıcılarından biri, 1984-cü ildən Üz. Hacıbəyov ad. Azərbaycan Dövlət Simfonik Orkestrinin bədii rəhbəri və baş dirijoru,

1991/94-cü illərdə Ankara Dövlət Opera və Balet Teatrının bədii rəhbəri və baş dirijoru, beynəlxalq əhəmiyyətli musiqi festivallarının və layihələrin iştirakçısı olmuşdur, bir çox ölkələrdə (Rusiya, Almaniya, Belçika, Hollanda, İsveç, Fransa, Türkiye və s.) məşhur kollektivlərə dirijorlur etmişdir. Azərbaycan Dövlət Simfonik Orkestri ilə ABŞ, İngiltərə, Fransa, Almaniya, Türkiye, Misir, Rusiya, İtaliyada qastrol səfərlərində olmuşdur. Xalq artisti, Dövlət mükafatları laureatıdır.

Reinbert de Leeuw

Holland bəstəkarı, pianoçusu və dirijoru, 1938-ci ildə Amsterdamba anadan olmuş, təhsilini Het Conservatorium van Amsterdam və Het Koninklijk Conservatorium kimi mötəbər təhsil ocaqlarında almışdır. Avropanın bir çox böyük orkestrləri və kollektivlərinə mütəmadi olaraq dirijorluq edir. 1974-cü ildə yeni musiqi ifaçılığının Avropada liderlərindən olan Schönberg Ensemble kimi bir kollektivi yaratmışdır. 2004-cü ildən Leiden Universitetində dərs verir, həmçinin Juilliard School'da mühazirələr demişdir. Aldeburgh Festival (1992) və Tanglewood Festival of Contemporary Music (1994-98) kimi festivalların bədii rəhbəri olmuşdur. 2008-ci ildə Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw ordeni kavaleri.

Əsərləri: Interplay for orchestra; Abschied, simfonik poema; Rekonstruksiya və Axel operaları; və s.

Vladimir Runçak

ukraynalı dirijor və bəstəkar, 5 simfoniya, Rekviem, 3 kameral konserti, xor, kameral və vokal musiqisi əsərlərinin müəllifidir. Dirijor kimi Avropanın bir çox görkəmli kollektivləri ilə əməkdaşlıq etmişdir, 90-ci illərdən etibarən məşhur festivalarda mütəmadi çıxışlar edir, bunlardan London College of Music, Augsburg, Münhen, Paris müasir musiqi festivallarını misal götirmek olar, Lutoslawski ad. festivalda və St. Petersburqdə müəllif konsertləri keçirilmişdir.

2001-ci ilin yayında Vladimir Runçak Azərbaycanın müasir musiqi kollektivi - SoNoR ansamblı ilə Berlinləki məşhur Konzerthaus zalında, "Young.Euro.Classic"

Festivalında uğurla çıkış etmişdir. 2007-08 və 2010-11 konsert mövsümlərində dirijor kimi Qara Qarayev adına Dövlət Kamera Orkestri ilə "Zamanla üz-üzə" layihəsi çərçivəsində əməkdaşlıq etmişdir.

Festival ifaçıları

Stanislav Malışev

P.İ Çaykovski adına Moskva Dövlət konservatoriyasını və aspiranturunu violin sinfi üzrə bitirmiştir, bir çox beynəlxalq müsabiqələrin laureati (o cümlədən 2006-ci ildə N.Rubinşteyn adına, 2008-ci ildə D.Şostakoviç adına və s.) və diplomantı olmuşdur. Bir çox beynəlxalq festivalların iştirakçısı, solist qismində bir Rusiya və Avropanın çox kollektivləri ilə mütəmadi olaraq çıxış edir. Violin ifaçısı kimi repertuarı barocco dövründən ən müasir zamanı əhatə edir.

2008-ci ildən Moskva konservatoriyasının «Студия новой музыки» müasir musiqi ansamblının solistidir, bu kollektivlə o Rusiyada ilk dəfə György Ligeti və Kaija Saariaho kimi müəlliflərin konsertlərini ifa etmişdir.

Armand Angster

fransız klarnetçisi, yalnız ənənəvi repertuar ifaçısı kimi deyil, həm də müasir musiqinin təbliğçisi, habelə jazz musiqisi ifaçısı kimi beynəlxalq tanıtım qazanmışdır.

1981-ci ildə vokalist Françoise Kubler ilə Strasburgda Accroche Note müasir musiqi ansamblını yaratmışdır, Avropanın bir çox tanınmış orkestrləri, o cümlədən L'Orchestre Philharmonique de Radio France, Nieuw Ensemble (Amsterdam), Ensemble Recherche, Carme Di Milano, Ensemble Alternance (Paris), Ensemble de l'Itinéraire and SWF-Orchester Baden Baden, ilə solist kimi çıxış etmişdir. Pascal Dusapin, Georges Aperghis, Franco Donatoni, James Dillon, François Bernard Mâche kimi bəstəkarlar ifaçı üçün xüsusi olaraq əsərlər yaratmışlar. Le Conservatoire de Strasbourg ali məktəbinin müəllimidir.

Françoise Kubler

soprano, klassik və müasir musiqi ifaçısı, repertuarı qədim musiqi və romantizmdən başlayaraq XX əsrin klassikasına - Alban Berg, Anton Webern, Arnold Schönberg, Luciano Berio, Pierre Boulez və s., indiki zamanın bəstəkarlarını François-Bernard Mâche, Pascal Dusapin, James Dillon, Philippe Manoury, Georges Aperghis, Marc Monnet, Ivan Fedele və s. əhatə edir.

1981-ci ildə klarnetçi Armand Angster ilə Strasburgda Accroche Note müasir musiqi ansamblını yaratmışdır. Solist kimi David Robertson, Pierre Boulez, Peter Eötvös kimi məşhur dirijorlar, Ensemble Ictus, Ensemble InterContemporain, Ars Nova kollektivləri ilə, Cecilia Bartoli kimi məşhur solistlərlə birgə çıxış etmişdir.

Le Conservatoire de Strasbourg ali məktəbinin müəllimidir.

Festival ifaçıları

Gülşən Ənnağıyeva

Ü.Hacıbeyli adına Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasında ali təhsil almışdır. Teləbə illərindən başlayaraq çoxsaylı konsert və festivallarda çıxış etmişdir. 2003-cü ildə Vektor Beynəlxalq Elmi mərkəzin qərarı ilə Tanınmış Azərbaycan Qadınları layihəsinin qalibi olmuşdur.

2004-cü ildə iki kompakt disk işığı üzü görmüşdür:

1. "The theatre of the music and painting";
2. "Fusion".

Moskva, Minsk, Lvov, Kaunas, Vilnüs, Tiflis, Daşkənd, Odense, Münhen, Tunis, Mexiko, Bazel, Bern, Paris, Ankara, Kayseri, Adana, Niğde, Samsun kimi şəhərlərdə konsertlərlə çıxış etmişdir. Gülsən Ənnağıyevanın repertuarı olduqca zəngindir. O, bir çox milli və xarici bəstəkarların

musiqi əsərlərinin ilk ifaçısı olmuşdur.

Bakı Musiqi Akademiyasının dosenti, Respublikanın Əməkdar artistidir (2007).

Marianna Visotskaya

Moskva konservatoriyasını orqan (prof. A.Parşin, 1992) və müsiqisunas (prof. Q.Qriqoryeva, 1992) ixtisası üzrə bitirmiş, müsiqisunas kimi aspiranturunu 1999-cu ildə bitirmiştir. Sənətsünnətlilik namizədi dərcəcəsini 1996-ci ildə, dostorluq dərcəcəsini 2011-ci ildə almışdır. 1999-cu ildən P.İ.Çaykovski adına Moskva Dövlət Konservatoriyasında müəllimdir.

Solist kimi Fransa, Lüksemburq, Litva, Estoniya, Rusiya və Azərbaycanda konsertlər vermişdir. 2000/02-ci illərdə Lüksemburqda (prof. Jean-Jacques Kasel) və 2001-ci ildə Parisdə (prof. Jean Guillou) ixtisaslaşma keçmişdir. 2002-ci ildə Lüksemburqda Concours Interregional Superieur müsabiqəsində laureat adına layiq görülmüşdür.

Hans Woudenberg

Holland violonçel ifaçısı, solist qismində bir çox Avropa kollektivləri ilə çıxış etmişdir, Amsterdamse Cello biennial festivalında xüsusi olaraq onun üçün Vanessa Lann və Diego Soifer tərəfindən bəstələnmiş konsertlərin ifaçısı olmuşdur.

Hələ 20 il önce solist kimi yeni musiqi ifaçılığının Avropada liderlərindən olan Amsterdamın Schönberg Ensemble kollektivinə daxil edilmişdir. Bundan başqa ifaçı həmçinin Doelen Quartet Rotterdam müasir musiqi kollektivinin üzvüdür, violonçel ifaçısı kimi repertuarı barocco dövründən müasir musiqiyə qədər geniş bir zamanı əhatə edir.

Festival ifaçıları

Fəridə Məmmədova

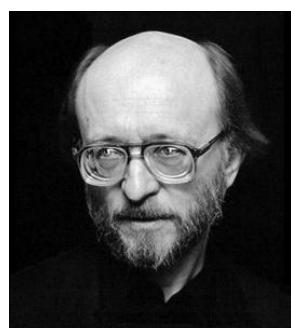
1994-cü ildə fortepiano ixtisası üzrə Bülbül adına orta ixtisas musiqi məktəbini fərqlənmə ilə bitirmiş və həmin ildə Bakı Musiqi Akademiyasının eyni zamanda iki - fortepiano və vokal fakültələrinə daxil olmuşdur. 1998-ci ildə bu fakültələri fərqlənmə ilə bitirərək bakalavr diplomu almış və vokal üzrə təhsilini davam etdirərək 2000-ci ildə magistraturanı yenə də fərqlənmə diplomu ilə bitirmişdir.

Tiflis, Dresden, Ştuttqart və Weimar şəhərlərində opera və kamera musiqisi üzrə vokal dərsləri almış və ustad siniflərində iştirak etmiş, öz sənətini təkmilləşdirmiştir. Fəridə Məmmədova 1997-ci ildə vokalçılardan Respublika müsabiqəsinin laureati olmuş və "İlin ən yaxşı vokalçısı" adına layiq görülmüşdür. 2000-ci ildə o, vokalçılardan Bülbül adına Beynəlxalq müsabiqəsinin laureati adını almış, 2007-ci ildə isə Almaniyada Max Reger adına Beynəlxalq müsabiqənin finalçısı olmuşdur.

Fəridə Məmmədovanın geniş repertuarı dünya bestəkarlarının klassik və müasir opera və kamera əsərlərini əhatə edir. Dəfələrlə Azərbaycanda və onun hüdudlarından kənarda (Almaniya, Avstriya, İsviçrə, Fransa, Belçika, Hollandiya, Çexiya, Türkiye, Rusiya, Ukrayna, Mongolistan və s.) qastrol səfərləri və nüfuzlu beynəlxalq festivallarda iştiraki onu yüksək səviyyəli və yeniliklərə hər zaman açıq bir musiqiçi kimi təsdiqleyib. 1997-ci ildən Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet teatrının solisti, Respublikanın Əməkdar artistidir (2011).

Aleksey Lubimov

pianoçu, organist, dirijor, pedaqoq, Moskva konservatoriyasını prof. H. Neuhausun sinfini bitirmiş, musiqiçi kimi yetkinləşməsinə M. Yudinanın böyük təsiri olmuşdur. Konsert fəaliyyətinə 1968-ci ildən başlamış, reperaturunu ingilis virginalistlərinin musiqisindən başlayaraq romnatizmə və ən yeni musiqiye qədər geniş bir zamanı əhatə edir. Sovet İttifaqında A. Schönberg, K. Stockhausen, P. Boulez, G. Ligeti kimi bestəkarların bir çox əsərlərinin ilk ifaçısı olmuşdur. E. Denisov, A. Schnittke, S. Gubaidulina, və ya V. Silvestrov kimi „underground“ sovet bestəkarları öz əsərlərini xüsusi olaraq bu ifaçı üçün yaratmışdır. 1988-ci ildə Moskvada Avangard-Festival „Alternativa“ məhz onun təşəbbüsü ilə keçirilmişdi. Bununla yanaşı ifaçının qədim musiqiye de hər zaman çox böyük maraqlı olmuşdu. Rusiya və Avropanın bir çox ünlü orkestrləri ilə çıxışları etmişdir, bura London Philharmonic, City of Birmingham Symphony Orchestra, Haydn Sinfonietta, Tonkünstlerorchester, Camerata Salzburg və s. addır.

P.İ. Çaykovski adına Moskva Dövlət Konservatoriyasının professoru, Rusiya Federasiyasının xalq artistidir. (2003).

İvan Sokolov

pianoçu və bestəkar, təhsilini Qnesin adına musiqi məktəbində almışdır (prof. L. Naumov və N. Sidelnikov, 1983). İfaçılığının ilk illərindən müasir musiqiye maraqları göstərmüş, Moskvada „Alternativa“ festivallarının iştirakçısı olmuşdur. 1994-cü ildən Almaniyada yaşayır. İfaçı və bestəkar kimi fəaliyyət göstərir, Avropa və Rusiyada keçirilən bir çox beynəlxalq festivalların iştirakçısı, P.İ. Çaykovski adına Moskva Dövlət Konservatoriyasının dosentidir.

Əsərləri: "Kritofonika" operası; romanlar, piano və kamera musiqisi, zərb alətləri üçün musiqi və s.

Festival ifaçıları

Eva Zöllner

Almaniya (Hochschule für Musik Köln) və Danimarka (Det Kongelige Danske Musikkonservatorium) ali musiqi məktəblərində təhsil almış, həm tələbəlik illərindən solo-akkordenist kimi bir çox ölkələrdə, bir çox Avropa ölkələri, Argentina, Braziliya, Kanada, Kuba, Yaponiya, Urugvay, Venesuela, ABŞ və Meksikada qastrol səfərlərində olmuşdur.

Hazırda Avropa ölkələrinin bir çoxunda solist kimi mütəmadi olaraq çıxışlar edir, musiqiFabrik, Athelas Sinfonietta Copenhagen, Birmingham Contemporary Music Group, ensemble reflexion K kimi müasir musiqi kollektivləri ilə, Avropanın bir çox radioları ilə (DLF, NDR, MDR və s.) əməkdaşlıq edir. Bir çox müasir bəstəkarların əsərlərinin ilk ifaçısı olmuş, solo konsertlərlə beynəlxalq festivallarda müntəzəm olaraq çıkış edir.

Marcel Worms

Holland pianoçusu, Amsterdamda Sweelinck Conservatorium ali məktəbini 1987-ci ildə bitirmişdir. A. Schönbergin erkən dövrü əsərlərini, Leos Janáčekin bütün əsərlərini CD şəklində dərc etdirmişdir, hazırlıda repertuarı əsasən XX əsrin jazz musiqisidən ibarətdir. Piano ifaçısı kimi bir çox Avropa ölkələri, ABŞ, Cənubi Amerika ölkələri, Kuba, Rusiya, İsrail, Çin, habelə Afrika ölkələri və İndoneziyada konsertlər vermişdir. Pianoçu üçün bir çox bəstəkarlar əsərlər yazmış, bir çox beynəlxalq festivalların (o cümlədən North Sea Jazz Festival (1999), Festival of Flandria (2000), Varşava payızı (2001), EU Jazz Festival in Mexico City (2002), Fajr Festival (2004), Tiflis payızı (2005), Piano Festival of Bucaramanga (2008) və s.) iştirakçısı olmuşdur. Mütəmadi olaraq Holland radiosunda çıxışlar edir.

Kaori NISHII

Tokioda anadan olmuş, kiçik yaşılarından musiqi ilə məşğul olmuş, ilk musiqi təhsilini orada almışdır. Ali musiqi təhsilini Avstriyada, Vyanada almış, burada iki ali məktəbi bitirmiştir - Universität für Musik und darstellende Kunst Wien və Konservatorium Wien Privatuniversität. Bir çox beynəlxalq müsabiqələrin qalibi, o cümlədən Dr. J. Dichler adına piano müsabiqəsi, Avstriyada J.Brahms adına VII beynəlxalq müsabiqə, Mükafatları: Erika Chary Förderpreis (2000, 2002), Bösendorfer stipendium (2001) və Alban Berg Award (2001). 2004-cü ildən təhsil aldığı Universität für Musik und darstellende Kunst Wien ali məktəbinde dərs deyir. Avropa və Yaponiyada solist kimi mütəmadi olaraq konsertlər verməkdədir. Bir çox beynəlxalq festivalların iştirakçısı olmuşdur, o cümlədən - Moskva payızı, „Yamaha centenial concert“, „Meister Konzerte in St. Pölten“, „Feldkirchfestival“, „Wien Modern“, „Carinthischer Sommer“, „Lange Nacht der Europäischen Musik“ və s.

Repertuarı əsasən XX əsr klassikası və müasir musiqidən ibarətdir.

Festival ifaçıları

Üzeyir Hacıbəyli adına Azərbaycan Dövlət Simfonik Orkestri

Azərbaycanın ən zəngin tarixə malik kollektivlerindən biridir. Orkestr 1938-ci ildə Üzeyir Hacıbəylinin təşəbbüsü ilə Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası nəzdində yaradılıb (1944-cü ildən bəstəkarın adını daşıyır). İlk dirijor N.Anosov idi. Uzun illər orkestrin bədii rəhbəri və baş dirijoru Niyazi olmuşdur (fasilələrlə 1984-cu ilə kimi). Azərbaycanda simfonik mədəniyyətin təşəkkülü və inkişafında, Azərbaycan bəstəkarlarının simfonik musiqisinin təbliğində Niyazinin xidmətləri əvəzsizdir. Muxtalif illərdə orkestrin pultu arxasında L.Ginzburg, O.Muller, K.Eliasberg, K.Sanderling, R.Baton, O.Klemperer, K.Zekki, F.Stiedry, N.Qolovanov, K.Kondraşin, G.Aykal, H.Şimşek kimi dirijorlar durmuşlar. Dünya şöhrəti musiqicilərənən S.Rixter, E.Gilels, D.Oistrax, L.Koçan, L.Oborin, V.Klibern və başqalarının orkestrlə çıxışları əlamətdar hadisədir. Axır 10 il ərzində M.Rostropoviç ilə kollektivin əməkdaşlığını daha semərəli adlandırmış olar. Orkestrin həyatında yeni mərhələ Rauf Abdullayevin adı ilə bağlıdır. O, 1984-cü ildən kollektivin bədii rəhbəri və baş dirijorudur. Maestro R.Abdullayevin rəhbərliyi altında orkestr ilk dəfə İsvəçə ve Misir (1990), Türkiyə (1991), Almaniya (1993), Böyük Britaniya və ABŞ (1999), Fransa (2000), İtaliyada (2007) qastrol səfərlərində olmuşdur. Orkestrin "tərcüməyi-halının" ən önemli səhifələrinə onun Q.Qarayev adına "XX əsr musiqisi" festivallarında (1986, 1988, 1990, 2011), habelə D.Şostakoviçin 100 illik yubileyinə həsr olunmuş festivalda (2006) və Beynəlxalq Rostropoviç festivallarındaki (2007/12) çıxışlarını aid etmək olar.

Asko|Schönberg

Kollektiv 2008-ci ildə iki məşhur müasir musiqi ansamblının - Asko Ensemble və Schönberg Ensemble kollektivlərinin birləşməsi nəticəsində meydana gelib. Birləşmə zaman kollektivi nə orkestr, nə də ansambl adlandırmak qərarına gelinib, sadəcə vəzifəsi XX və XXI əsr musiqini ifa edən musiqicilər qrupu. Yarandığı illər ərzində kollektiv Avropa müasir musiqi klassikasının György Ligeti, György Kurtág, Karlheinz Stockhausen, Mauricio Kagel, Louis Andriessen və s kimi görkəmlı nümayəndələrinin, bununla yanaşı Michel van der Aa, Martijn Padding və Julian Anderson kimi yeni nəslin nümayəndələrinin də əsərlərini ifa etmişdir. Avropanın Amsterdam Concertgebouw, Muziekgebouw, Barbican Centre, Cité de la Musique, Walt Disney Concert Hall, Carnegie Hall və Nederlandse Opera kimi ünlü səhnelerində çıxış etmişdir. Bədii rəhbəri Elmer Schönberger, baş dirijor isə Reinbert de Leeuw olan kollektiv həmçinin Oliver Knussen, Stefan Asbury, Emilio Pomárico, Peter Eötvös kimi dirijorlarla əməkdaşlıq edir.

Avropada bir çox müasir musiqi festivallarında iştirak etmiş kollektivin programı müxtəlif konsepsiyalarla kifayət qədər zəngindir.

Con tempo Ansamblı 2005-ci ildə Bakıda müasir musiqi kollektivi kimi yaradılmışdır, başlıca məqsədi Azərbaycan bəstəkarlarının yeni əsərlərini ilk ifası və onları xaricdə tanıtmaqdır. Kollektiv Almaniya, Türkiyə və Gürcüstəndə keçirilən beynəlxalq festivallarda çıxış etmişdir.

Azərbaycanda bir neçə maraqlı layihənin təşəbbüskarı olan ansambl həmçinin Bəstəkarlar İttifaqının keçirdiyi baxış-müsabiqəsi, plenumlar, yubiley konsertləri, qurultaylarda mütəmadi konsert proqramları ilə çıxış edir, repertuarına əsasən müasir dövrün xarici və Azərbaycan bəstəkarlarının əsərləri daxildir. Kollektivin bədii rəhbəri Nizami Zeynalovdur.

Festival ifaçıları

Avatâra Ayuso ispan rəqqası və balet ustası, baletmeyster, Mallorkada (İspaniya) dünyaya gəlib, balet üzrə təhsilini Conservatorio Profesional de Danza de Mallorca və sonra London Contemporary Dance School məktəblərində almışdır, 2008-ci ildə Drezdenin Palucca (Rəqs) Məktəbində Magistr təhsilini uğurla bitirib.

Avatâra Ayuso Londonun Shobana Rəqs Kompaniyasının daimi rəqqasəsidir və bu kompaniya ilə birgə dünya turneləri edir. Həminin, Avatara, Drezdenin Hellerau – Europäisches Zentrum der Künste Hellerau mərkəzində „assosiativ artist“ statusunda öz layihələri və xoreoqrafiyası üzərində işleyir.

Koreografi kimi genç yaşılarından mükətləf mükafatlara layiq görülmüş, 18 yaşında o, İspaniyada, Koruna şəhərində keçirilən Milli Balet Konkursunda yarımfinalçı olmuş, 23 yaşında İspaniyanın müasir rəqs üzrə Art Joven müsabiqəsinin qalibi olub. 2008-ci ildə İspaniyanın Caixa Galicia Fondunun „Primera Obra 2008“ mükafatına layiq görülüb. Elə həmin il Danimarkada keçirilən Beynəlxalq Xoreoqrafiya müsabiqəsinin ən yaxşı rəqqasəsi kimi seçilib.

AVA Dance Company

AVA Rəqs Kompaniyasının bünövrəsi 2006-ci ildə qoyulub. Həmin il Avatara Ayuso şair Karlos Fernandez və memar Eugenia Moraleslə birgə çoxşaxəli rəqs qrupu yaradıb.

Bu qrupun məqsədi rəqsi yaş və bacarıq fərqlərinə məhdudiyyət qoymadan bütün insanlar arasında meşhurlaşdırmaq olub. 2008-ci ildə beynəlxalq Aarhus müsabiqəsində „Triadic“ (yəni 3D) rəqs tamaşasının finalçı olması kollektivin növbəti çalışmalarına xüsuslu impuls verib. Kollektivin layihələri The Place, Ballet de Marseille, Teatros del Canal de Madrid, Palucca Schule Dresden, Europäisches Zentrum der Künste Hellerau, Dresden Semperoper Ballet, Arras Stiftung, Youth Dance England və Fundación Caixa Galicia kimi müxtəlif rəqs institutları tərəfindən dəstəklənir.

İncəsənət layihələri ilə bağlı fəaliyyəti ilə yanaşı, kollektivin yarandığı tarixdən indiyədək əsas məqsədlərindən biri də müasir rəqs tədrisini İspan, Böyük Britaniya və Almaniyadakı geniş auditoriyalara və peşəkar rəqs kollektivlərinə çatdırmaq olub.

Festival ifaçıları

Filipp Çiyevski

P.I.Çaykovski adına Moskva Dövlət konservatoriyasını iki ixtisas üzrə fərqlənmə ilə bitirmişdir - xor dirijorluğu (prof. S.Kalininin sinfi, 2008) və opera-simfonik dirijorluğu (prof. V. Polyanskinin sinfi, 2010), 2011-ci ildən burada ddirijorluq fənni üzrə dərs deyir. 2008/11-ci illər Qnesin adına Musiqi Kollecinin xorunun dirijoru və bədii rəhbəri olmuşdur. Ümumrusiya dirijorlar müsabiqesinin laureatı (2008).

Questa Musica ansamblını 2008-ci ildə yaratmış və onun dirijoru olmuşdur. Kollektiv 2009-cu ildə Venesiyada rus musiqisi konsertləri ilə fəaliyyətinə başlamışdır və sonra bir çox böyük layihələrdə iştirak etmişdir.

2011-ci ildə dirijor "Red Square" festivalında iştirakında yüksək ifaçılıq məharətinə görə "Belkanto" fondunun diplomunu qazanmışdır, elə bu ildən Rusiya Dövlət Akademik Simfonik Kapellasının dirijoru kimi çalışır. Rusiyanın bir çox simfonik orkestrləri ilə dirijor qısmında əməkdaşlıq edir.

Questa Musica ansamblı

Vokalçı və instrumentalistlərdən ibarət bu kollektiv 2008-ci ildə Moskvada yaradılmış və 2009-cu ildə Venesiyada rus musiqisi konsertləri seriyası ilə öz fealiyyətinə başlamış və sonra bir çox böyük layihələrdə iştirak etmişdir.

2011-ci ildə "Belkanto" fondu kollektivini yüksək ifaçılıq məharətinə görə birinci dərəcəli laureat ismi ilə təltif etmişdir. Elə bu ildən etibarən Moskva Dövlət Filarmoniyası kollektivi öz abonnementinə daxil etmişdir.

Kollektivin repertuarı intibah dövrü musiqisindən başlayaraq, barocco və romantik dövrü, klassik musiqini və bununla yanaşı müasir musiqini əhatə edir. Kollektivin iri layihələrindən H. Purcell'in "Didona və Eney" operasının, G.F.Händel'in "Messiya" oratoryasının, W.A.Mozartın Reviyeminin, İ.Stravinskinin "Svadebka" əsərinin (Mark Pekarskinin zərb alətləri qrupu ilə birgə) ifasını misal getirmək olar.

Questa Musica ansamblı yaradığı gündən xüsusi olaraq onun üçün bir çox bəstəkarlar tərəfindən əsərlər yazılmışdır.

Festivalın açılışı, "Qarayev ətrafında"

14 aprel 2013, saat 19.00

Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası

I hissə

Dmitri Şostakoviç (1906-1975)

Simfoniya № 9 op. 70 (1945)

- I. Allegro
- II. Moderato
- III. Presto
- IV. Largo
- V. Allegretto - Allegro

Qara Qarayev (1918-1982) /
Fərəc Qarayev (*1943)

Quasi uno concerto (1960/2007)

- I. Moderato
- II. Reçitativ və Andante
- III. Pastoral. Moderato
- IV. Fantaziya. Andante

II hissə

Xəyyam Mirzəzadə (*1935)

Simfoniya № 2, "Triptix" (1970)

Ottorino Respigi (1879-1936)

Pini Di Roma (1924)

Üzeyir Hacıbəyli adına Azərbaycan Dövlət Simfonik Orkestri

bədii rəhbər və baş dirijor **Rauf Abdullayev**

solist **Stanislav Malışev** / violin (Rusiya)

Dmitri Şostakoviç

Qara Qarayev V müasir musiqisi festivalı

Dmitri Şostakoviç

görkəmlı sovet bəstəkarı, pianoçu, pedaqoq və ictimai xadim, XX əsr musiqisinin ən böyük fiqurlarından biri.

Bütün digər böyük sənətkarlar kimi Şostakoviç hazır formular və cavablar irəli sürmürdür, lakin onun yaradıcılığında hər zaman dahi yaradıcı şəxsiyyəti istedadlı müəllifdən ayıran neler isə var idi. Şostakoviç yüksək seviyyeli bədii əsər yaratmaqla beraber, dinleyicidə yaradıcı düşüncənin meydana çıxmış, təşəkkül tapması və inkişafı prosesinə nüfuz edir. Gözənləilməz dolanbacların və kolliziyaların içərisində yollar arayan tamaşaçıya nələri isə dəf edərək yüksək və mütləqə yaxınlaşdırmaq üçün istiqamət göstərilir. Bu axtarışların nəticəsi ən müxtəlif şəkildə ola bilər: məsələn, musiqinin məzmununun, formasının, melodiyasının, ritminin, ladının və ya akkordunun öündə insan iradəsinin yenilməzliliyinə sarsılmaz bəstekar inamı dayanırdı.

Şostakoviçin əsərlərində öz əksini tapan və sadəcə emosional bir durum olmaqdan ziyanət, insan həyatının tərkib hissəsindən biri kimi meydana çıxan şərin bundan daha qabarlıq ifadesini, insan qorxusunun və dəhşətinin daha keskin təcəssümü təsvirvüre getirmək çətindir. D.D.Şostakoviçin faciesini, həyatı və ölümü arasında mövcud olan ziddiyətləri dərk etmək, hansısa ölçüdə musiqi sənəti üçün etalon sayılı bilər. Bu faciəlinin elə bir universal variantıdır ki, həle uzun müddət musiqinin imkanları və onun səhri baxımından gələcəyi öncədən müəyyən etmişdir. Şostakoviçin faciəliyi abstrakt və dumanlı deyildi, bunu gizlədilmiş və mimik maskalara bənzətmək, sükuta bürünmüş infernallıq da hesab etmək olmazdı. Şostakoviçin facianəliyi hər zaman yanında olan, bir dəqiqə belə nefəs dərməyen facianəlikdir, o, eyni zamanda əcaib tərz, qeyri-adi və heyretəmiz dərəcədə realdır.

D.Şostakoviç yaradıcılığının öz zamanından və dövründən ayrılmaz olduğuna baxmayaraq, o, XX əsrдə tənha-bəstəkar, titan-bəstəkar, zirvə-bəstəkar kimi qalmaqdır, heç bir musiqi tendensiyasına və bədii cərayaya qoşulmamışdır. Keçən əsrde yaşamış bestəkarlardan yalnız Olivier Messiaen'in adını bir istisna olaraq çəkmək mümkündür. Lakin fransız bestəkarlardan fərqli olaraq onun ənənə ilə, klassik ərsə əlaqələri açıq şəkildə ifadə olunmuşdu və Messiaen'dan fərqli olaraq Şostakoviç bəstəkar dilinin və texnikasının radikallaşdırılması məsələləri daha az dərəcədə narahat edirdi. Zahirən, hətta elə görünə bilər ki, nə müharibədən önceki avanqardin yenilikləri, nə də savaş sonrası avanqard musiqi ənənələrinin köklü şəkildə yenidən menalandırılması Şostakoviçin bestəkar düşüncəsinə ənənə bir təsir göstərməyib. Son illərdə yazdığı simfoniya və kvartetlərdə, xüsusən V simfoniya və bir sıra instrumental konsertlərdəki bəzi kollaj elementlerini nəzəre almasaq, bu, belə görünə bilər. Sanki o, bütün cərəyan və qruplardan kənarda durar, məsafə saxlayardı.

Şostakoviç ümumi cərəyanların cazibəsində özünü bəlkə də ona görə qoruya bilmədi ki, həle çox genç yaşılarında öz adını bəyan edə bilmış, çox erkən yaşılarından özünün bestəkar əslubunu qazanmışdı. 19 yaşında dərhal, qəti və danılmaz olaraq ona ümumiyyətə qəhrəmi qazandırmış I Simfoniya yaranıb. Bunun ardınca bütün sonrakı simfoniyalar yaranmağa başlamışdır: II Simfoniya ilə başlayaraq XV Simfoniya qədər – Şostakoviç incəsənətinin heyretəmiz dərəcədə tam və vahid xətt üzrə inkişafını göstərən yaradıcılıq merhələsi: obrayı ziddiyətlilik, tematik metamorfozalar, modallılıq, hər musiqi əsərində musiqi qavramlarının, semantikasının, ideologiyasının, allüziyalarının, sitatların və hətta mədəniyyətinin əhəmiyyətli dərəcədə təşrif edilməsi; əzəmətli epoddan tutmuş nüfuzedici, subyektiv lirizme qədər, hərəkət və dinamizmdən başlayaraq statikliyə və meditasiyaya qədər hər şey. Müəyyən dərəcədə Şostakoviç yaradıcılığında L.Bethoven, ümumiyyətə Vyana klassiklərlə başlanan və H.Berlioz, F.Liszt, A.Bruckner, P.Çaykovski, G.Mahler ilə davam etdirilən böyük Avropa simfonizmi dövrü sona çatmışdır.

A.Schnittke qeyd edirdi ki, "...artıq 50 ildir musiqi Dmitri Dmitriyeviçin təsiri altındadır... Fərdi yaradıcılıq əslubları Şostakoviçin hipotonik təsiri altında formallaşmış onlara bəstəkarın adını çəkmək olar".

Qara Qarayev V müasir musiqisi festivalı

Violin və fortepiano üçün Sonata (d-moll) Qara Qarayev tərəfindən 1960-ci ildə görkəmli müsiqici Vladimir Mixayloviç Kozlovun xatirəsinə ithaf olaraq yaradılmışdır, bu əsər neoklassizm üslubunda yazılmışdır. Vladimir Mixayloviç Kozlov son dərəcə istedadlı müsiqici idi. Onların tanışlığının başlanğıcı 1925-ci ildə, Qara Qarayev konservatoriya yanında müsiqi məktəbində oxuduğu zamandan başlayıb. (Kozlov o zaman konservatoriyanın həm fortepiano, həm tarix-nəzəriyyə fakultələrində təhsil alındı.) Ister pianoçu, ister pedaqqo kimi V. M. Kozlovun respublikada o zamankı konser特 hayatının canlanması sanballı yeri var idi. Kozlov ilk növbədə konsertmeyster kimi tanınmışdı və sözün tam mənasında SSRİ-dən öncül müşayiətçi – pianoçulardan biri sayılırdı.

Bəstəkarı duyğulandıran düşüncə ve yaşlılıqlar dörbölümlü silsilədə - işçil Moderato, dalğın Recitativo və Andante, düşüncələrlə çülgalanan Pastoral və çılçığın, çoşqun Fantaziyada öz ifadesini tapıb. Əsər 2007-ci ildə Fərəc Qarayev tərəfindən violin və böyük simfonik orkestr üçün işlənmişdir.

Xeyyam Mirzəzadə (1935*) Qara Qarayevin ilk məzunlarındandır. 50 ilə yaxın Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasının (Bakı Musiqi Akademiyası) bəstəkarlıq kafedrasında professor vəzifəsində çalışıb, 1969/82-ci illərdə kafedraya rəhbərlik edib. X.Mirzəzadə 40-a qədər bəstəkar yetişdirib. On ilə yaxın bir zaman ərzində Tehranin "Daneşgahe Hüner" Universitetində bəstəkarlıqdan dərs deyib. Bir sıra xarici ölkələrdə ustاد dərsleri verib.

Bəstəkarların Ümumittifaq müsabiqəsinin laureati (1963), Azərbaycan Lenin komsomolu mükafatı laureati (1970), iki dəfə Respublika Dövlət Mükafatı laureati (1975, 1986), Azərbaycanın xalq artistidir (1987). "Şöhrət" ordeni (2000) və Y.Məmmədəliyev adına medal ilə təltif edilib. X.Mirzəzadə 1957-ci ildən 2007-ci ilə kimi Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının üzvü olub. Beynəlxalq miqyasda rəğbət qazanmış bir çox simfonik, kameralı əsərlərinin müəllifidir.

Təməlində təzad prinsipi duran üçhisəli **2 sayılı Simfoniya, "Triptix"** bəstəkar tərəfindən 1970-ci ildə yazılmışdır. Bəstəkarın bu əsəri onun müsiqi üslubunda baş veren bir sıra yeni ünsürlərin üzə çıxmazı ilə səciyyələnmişdir. Novatorluğu yaradıcılığın əsas prinsipi kimi götürən bəstəkar bu əsərdən etibarən özünün fərdi üslubunu tapır.

Ottorino Respigi (1879-1936) italyan bəstəkarı, müsiqışunası və dirijoru, XX əsrin birinci yarısında italyan müsiqisindən ən böyük fiqurlardan biri, əsasən simfonik poemalarla - Le fontane di Roma (Roma fevvarələri, 1916), I pini di Roma (Roma şamları, 1924) və Feste romane (Roma bayramı, 1928) - meşhurlaşmışdır. Təhsilini illi önce İtaliyada, sonra ise Rusiyada, Peterburg Konservatoriyasında Rimski-Korsakovdan almışdır. 1913-cü ildən Roma konservatoriyası Accademia Nazionale di Santa Cecilia dərs demiş, sonra bu ali məktəbin direktoru olmuşdur (1923/26). İ.Stravinski və S.Dyagilev ilə tanışlığı bəstəkarın yaradıcılığında dərin iz qoymuşdu. 1919-cu ildə Londonda Dyagilevin truppası tərəfindən bəstəkarın "La Boutique fantasque" (1918) baleti tamaşaçı qoyulmuşdu. 1921-ci ildən dirijor kimi fəaliyyətə başlamış, Avropa ölkələri, ABŞ və Braziliyada qastrol sefərlərində olmuşdur. B.Mussolininin 1922-ci ildə İtaliyada hakimiyətə gəlmişindən sonra onunla yaxın münasibətlərinə görə Sovet İttifaqında əsərlərinə faktiki qadağaya qoyulmuşdu.

Bir neçə operanın, o cümlədən Re Enzo (1905), Semirâma (1909), Marie Victoire (1913), La bella dormente nel bosco (1922), Belfagor (1923), La campana sommersa (1927), Maria egiziaca (1932), La fiamma (1934) və s., baletlərin, orkestr üçün əsərlərin müəllifidir, vokal və kameralı müsiqisi janrına da müraciət etmişdir.

I pini Di Roma simfonik poeması bəstəkar tərəfindən 1924-cü ildə, daha önce, 1916-ci ildə qələmə alınmış *Le fontane di Roma* poemasının böyük müvaffiqiyətindən sonra yazılmışdır.

Qara Qarayev V müasir musiqisi festivalı

Elmi-nəzəri konfrans

15 aprel 2013, saat 15.00

Muzey Mərkəzi

"Bəstəkar yaradıcılığında kontekst, diskurs,
dekonstruksiya və intertekstuallığın rolü və yeri."

Aparıcı Dr. Rauf Fərhadov (Rusiya)

Ketevan Bolaşvili (Gürcüstan) "Pierre Boulez: yaradıcılığın səmətləri"

Cahangir Səlimxanov (Azərbaycan) "Luciano Berio'nun "Sinfoniya"sı və müasir dövrdə
çoxmədəniyyətli mənsubiyət əlamətləri"

Gülərə Sadixzadə (Rusiya) "Dəbdə kimdir? Avropa akademik musiqi
festivallarında müasir musiqi"

Anna Əmrəhova (Rusiya) "Müasir musiqidə forma yaradıcılığının
özəllikləri. Koqnitiv aspekt"

Zümrüd Dadaşzadə (Azərbaycan) "Qara Qarayev. XXI əsr dən baxış."

Pierre Boulez

"Time, real and imaginary"

15 aprel 2013, saat 19.00

R.Behbudov adına Dövlət Mahnı Teatrı

Michael Jarrell (*1958)

Eco IIb (1993)
*soprano, fleyta, klarnet, zərbliyər,
arpa, violin və violonçel üçün*

Philippe Manoury (*1952)

Solo de vibraphone (1986)

Georges Aperghis (*1945)

Trois Couplets (1988)
soprano və kontrabas klarnet üçün

Luca Francesconi (*1956)

Time, real and imaginary (2009)
*soprano, fleyta, klarnet,
vibraphone və violonçel üçün*

Brian Ferneyhough (*1943)

Time and Motion Study (1971/77)
bas klarnet solo

Elmir Mirzəyev (*1970)

Le complexe de Caïn (2013)
kontrabas klarnet və 4 ifaçı üçün

Ensemble Accroche Note (Fransa)

Françoise Kubler / soprano

Anne-Cécile Cuniot / fleyta

Matthias Tranchant / violin

Elodie Adler / arfa

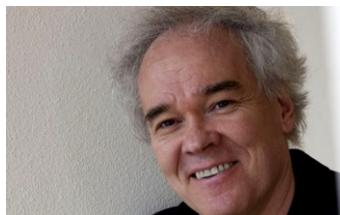
Emmanuel Séjourné / zərb alətləri

bədii rəhbər **Armand Angster** / klarnet/ bas klarnet / kontrabas klarnet

Brian Ferneyhough

Qara Qarayev V müasir musiqisi festivalı

Michael Jarrell (*1958) - isveçrə bəstəkarı, təhsilini Cenevrede Conservatoire de musique de Genève ali məktəbində, sonra isə ABŞ-da Tanglewood Music Center və Almaniyada Hochschule für Musik Freiburg konservatoriyasında almışdır. Bir çox mükafatlara, o cümlədən Marescotti Prize, Beethoven-Preis, Ernst von Siemens Musikpreis, Gaudeamus, L'Ordre des Arts et des Lettres və s. layiq görülmüşdür.

Əsərləri: violonçel və orkestr üçün *Emergences - Nachlese VI*, orkestr üçün ...*Ombres...*, violin və orkestr üçün *Paysages avec figures absentes - Nachlese IV*, orkestr üçün ...*Le ciel, tout à l'heure encore si limpide, soudain se trouble horriblement.... Nachlese... III*, klarnet, violinçel və orkestr üçün *Es bleibt eine zitternde Bebung...*, fleyta və orkestr üçün ...*Un temps de silence...*, fleyta, oboe, klarnet və orkestr üçün *Sillages - Congruences II*, piano və orkestr üçün *Abschied*, zərb alətləri və orkestr üçün ...*Un long fracas somptueux de rapide céleste...*, violin və orkestr üçün ...*prisme / incidences...*, vokal əsərləri, bir çox kamera-instrumental tərkiblər üçün musiqi və s..

Soprano, fleyta, klarnet, zərbliyər, arfa, violin və violonçel üçün yazılmış **Eco IIb** (1993) əsərində orta əsrlər ispan şairi və kilsə xadimi Luis de Góngora y Argote (1561-1627) tərəfindən qələmə alınmış Sonnet 80 metnindən istifadə olunmuşdur.

Philippe Manoury (*1952) fransız bəstəkarı və nəzəriyyəçisi, ilk təhsilini Parisdə Ecole Normale de Musique məktəbində almış, sonra isə Conservatoire de Paris ali məktəbində davam etdirmişdir. Elektron musiqini və kompüter texnologiyalarının tətbiqini öyrənmişdir, işini IRCAM studiyasında davam etdirmişdir. 2004-cü ildən etibarən bəstəkar University of California, San Diego ali məktəbində bəstəkarlıq və elektron musiqi üzrə dərs deyir.

Əsərləri: operalar - 9 səs, böyük orkestr və elektronika üçün 60e *Parallèle*, *La Frontière* 6 səs, 9 alət və elektronika üçün kamera operası, *La Nuit de Gutenberg*, proloq və 12 sahnədən ibarət opera; orkestr üçün *Numéro huit*, *Pentaphone*, böyük orkestr üçün 5 pyes, *Sound and Fury* və s., piano və 13 alət üçün *Numéro cinq*, piano və 17 alət üçün *Passacaille pour Tokyo*, 23 alət üçün *Identités remarquables*, 21 alət üçün *Strange Ritual*, *Le Livre des claviers* 6 zərb alətləri ifaçıları üçün altı pyes, bir çox kamera-instrumental və elektron musiqi əsərləri, piano üçün əsərlər və s..

Georges Aperghis (*1945) yunan əsilli fransız bəstəkarı, 1963-cü ildən Parisdə yaşayır, burada əvvəl serializmə maraqlanmış, yaradıcılığına fransız bəstəkarlarından Pierre Schaeffer, Pierre Henry, Iannis Xenakis, dünya musiqisindən isə John Cage və Mauricio Kagel kimi nüfuzlu fiqurların təsiri olmuşdur. Yaradıcılığında instrumental teatr və performansa üstünlük verir. Bu axtarışları sonda bəstəkarı yaradıcılığının zirvəsinə - *Histoire de loups* (1976) operasının yazılmışına getirib çıxarır. Elə bu ildə Atelier Théâtre et Musique mərkəzini yaradır.

Fransanın bir çox mükafatlarına, o cümlədən Prix Sacem, Prix Paul Gilson, Grand Prix de la Ville de Paris, Picio instrurix SACD, Grand Prix National de La Musique, Prix du Président de la République və s. layiq görülmüşdür.

Əsərlər: səs və orkestr üçün *Il gigante golia*, bir aktdan ibarət *Pandaemonium* operası, 5 qadın səsi və violonçel üçün opera *Sextuor 'L'Origine des espèces'*, instrumental teatr *De la nature de l'eau*, 3 aktdan ibarət opera *Jacques le Fataliste*, səs və bas klarnet üçün *Cinq Couplets*, simli kvartet və üç zərb alətləri ifaçıları üçün *Triangle carré*, səs və kiçι orkestr üçün 4 pyesdən ibarət *Simulacre*, viola və saksofon kvartetinin üçün *Crosswind*, xor, solistlər və orkestr üçün *Die Hamletmaschine* oratoriyası, kamerasa ansamblı və elektronika üçün *Avis de tempête* operası və s..

Luca Francesconi (*1956) İtalyan bestekarı, təhlisilini Milan Konservatoriyasında almış, K. Stockhausen və L. Berio ilə bestekarlıq kursları keçmişdir. Bestekar fealiyyətində böyük uğurlara imza atmış, Kranichsteiner Musikpreis, Siemens Musikpreises (1994) və Prix Italia kimi mükafatlara layiq görülmüşdür. 1995-ci ildən Rotterdam Konservatoriyasında ders verir, bundan başqa Malmö Musikhögskolan (İsveç) ali məktəbdə bestekarlıq fakultetinə başçılıq edir.

Əsərləri: "Ballata", "Gesualdo Considered as a Murderer", "Quartett" operaları, "Let me Bleed" qarşıq xor üçün Rekviem, fleyta və orkestr "Les barricades mystérieuses", böyük orkestr üçün "Passacaglia", mezzo-soprano və 19 alət üçün (metn Sandro Penna) "Notti", soprano və beş alət üçün "Viaggiatore insonne", simli orkestr üçün Vertige, 9 alət üçün Da capo, saksofon və 8 alət üçün "Piccola trama", orkestr üçün Memoria, oboe və kamera orkestri üçün iki konser, piano və kamera orkestri üçün "Islands concerto", soprano, elektronika və kamera orkestri üçün Etymo, gitara və kamera ansambl üçün "A fuoco 4° studio sulla memoria", orkestr üçün Memoria II, böyük orkestr üçün "Wanderer" və s.

Soprano, fleyta, klarnet, vibraphone və violonçel üçün yazılmış **Time, real and imaginary** (Gerçek və xəyalı zaman, 2009) əsəri ingilis şairi və filosofu Samuel Taylor Coleridge (1772-1834) tərəfindən yazılmış eyni adlı poemanın motivləri əsasında qələmə alınmışdır.

Elmir Mirzəyev (*1970) bestekar, kulturoloq, Bakı Musiqi Akademiyasını 1994-cü ildə prof. Fərəc Qarayevin sinfi üzrə bitirmiş, 1998-ci ildə aspiranturada təhsilini tamamlamışdır. 1994-cü ildə Göteborgda ixtisaslaşma keçmiş, 1999-cu ildə Appeldorfda təşkil edilən Gənc Bestekarların V Görüşünün iştirakçısı olub. 1998-2001-ci illərdə BMA-də prof. F.Qarayevin assistenti kimi çalışıb. DAAD təşkilatının xüsusi proqramı çərçivəsində 2007-ci ilin payızında Köln Konservatoriyasında prof. Y.Höller'in assistenti kimi fealiyyət göstərib, 2010-cu ildə yena də bu proqram çərçivəsində Weimar Konservatoriyasında prof. Albrecht von Massow'un rəhbərliyi ilə "Totalitarizm və avantgarde" mövzusunda tədqiqat işi aparmışdır. 1995-ci ildə SoNoR Müasir Musiqi Ansamblını (1998-ci ildən Müasir Musiqi Təşəbbüs Mərkəzi) yaradır, mərkəzin bədii rəhbəri kimi 1996/2006 illər ərzində bir çox beynəlxalq layihələri həyata keçirmiştir. Əsərləri bir çox ölkələrdə ünlü kollektivlər tərəfindən Konzerthaus Berlin, Schönberg Center Wien, Tokyo Bunkyo Civic Hall, Wiener Konzerthaus kimi məkanlarda ifa olunub. Avropa və MDB ölkələri, habelə ABŞ-da keçirilən müxtəlif beynəlxalq festival, konfrans, görüşlərin iştirakçısı olmuşdur.

Le complexe de Caïn (Qabil kompleksi, 2013) kontrabas klarnet və 4 ifaçı üçün (soprano, fleyta, arfa və violinçel) yazılmış bu kiçik səhnəcik öz ideyasını ibrahimi dinlərin mənfi qəhrəmanı - öz qardaşı Habilı öldürmüş Qabilin ismindən götürmüştür. İbrahimi dinlərdə bu hərəkətinə görə Tanrı tərəfindən lənətlənən Qabil bəşəriyyətin ilk qatili hesab edilir ("Bibliya" (Kövn), 4:1-16; "Quran-Kərim", 5:27).

İntibah dövrü zamanından aydın olmuşdu ki, cəmiyyətin mərkəzi fiquru yenilikçi, yeni Novator - cəmiyyətin aparıcısıdır ve dəyişdiricisidir. Novator öz fealiyyətinin istənilən sahəsində fövgeladə tədbirlərə hazırlıdır. Maraqlıdır ki, Novator, öz cəsarətinə görə faktiki olaraq Qəhrəmana bənzəyir, lakin başqa mənşədən baxılsa, bəzən hətta başqa bir arxetipik fiqura - Cinayətkarada çox yaxındır. Çünkü Novator da, miflik bir fiqur olan Cinayətkar kimi çox zaman cəmiyyətdəki müqəddəs tabuları pozur. Qeyd edildiyi kimi ibrahimi dinlər Cinayətkar fiquru öz genezisini cinayət töretniş Qabilin obrazından götürür. Öz qardaşını öldürmüş Qabil buna görə əbədi əzablara məhkum edilmişdi. Novator da cəmiyyətdəki, istənilən sahə olsun - incəsənet, elm və ya başqası, hamının öyrədiyi düzəni pozmaqla istənilən halda əzablara düçər edilir. Novator, hətta bəşəriyyətin gələcəyini dəyişəcək başlanğıclarında belə daima Qabil kompleksini daxilində hiss etməkdədir. Bu anlamda Qabil kompleksi istənilən Novatorun əbədi yol yoldaşıdır.

Əsərdə solist qismində çıxış edən kontrabas klanet ifaçısı cəmiyyətdəki oturuşmuş nisbi harmoniyani öz yenilikləri ilə pozmağa cəhd edən baş qəhrəmandır, əvvəl cəmiyyət tərəfindən qəbul edilməyən, və hətta rədd edilən solist, sonra bu cəmiyyətin aparıcı figuruna çevirilir. Əsərdə M.Ravel və F.Qarayevin əsərlərindən sitatlar var.

Əsər bestekarın Müəllimi Fərəc Qarayevə ithaf olunub.

Qara Qarayev V müasir musiqisi festivalı

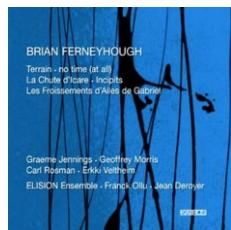

Brian Ferneyhough (*1943) ingilis bəstəkarı və pedaqoqu, Avropanın müasir musiqisində *new complexity* adlanan yeni akademik cərəyanın yaradıcısı və lideri, XX əsrin ikinci yarısında dünya musiqisində ən vacib fiqurlardan biri.

Koventry şəhərində doğulmuş, ilk musiqi təhsilini Birmingham School of Music sonra isə Royal Academy of Music ali məktəbinde almış, sonra təhsilini kontinental Avropada almışdır - Amsterdamda Ton de Leeuw və Bazeldə Klaus Huber 'in rehbərliyi altında. 1973/86-ci illərdə Almaniyada, Hochschule für Musik Freiburg, 1987-ci ildən San Diego Universiteti (Kaliforniya) və 2000-ci ildən Stanford University kimi ali məktəblərdə bəstəkarlıq üzrə dərs demişdir. Darmstadttda keçirilə müasir musiqi jurnalının aktiv iştirakçısı olmuşdur. 1990-ci ildən Fransanın Fondation Royaumont təşkilatı tərəfindən bəstəkarın bu şəhərdə mütemadi olaraq *Voix Nouvelles* masterklassları keçirilir.

Bəstəkarın müəllif konsertindən sonra,
London Barbican Hall, 26/02/2011

2007-ci ildə *Ernst von Siemens Music Prize* mükafatını almış, 2009-da İsvəç Kral Musiqi Akademiyasının fəxi üzvü seçilmişdir. Əsərləri dünya şöhrəti kollektivlər tərəfindən, o cümlədən BBC Symphony Orchestra, Berliner Philharmoniker, Ensemble InterContemporain, Ensemble Modern, Nieuw Ensemble, SurPlus, Ensemble Contrechamps və s. kollektivlər tərəfindən səsləndirilmişdir.

Əsərləri: 7 səhnədən ibarət "Shadowtime" (Toranlıq zamanı) operası, böyük orkestr və səs üçün "Plötzlichkeit", orkestr üçün "La Terre est un Homme", xor, üç klarinet və kameral orkestri üçün "The Doctrine of Similarity", soprano və dörd alət üçün "Études transcendantes, Intermedio II", fleyta və kameral orkestri üçün "Carceri d'Invenzione Ila", gitara və kameral ansamblı üçün "Les Frosissements des Ailes de Gabriel", iki soprano və qarışıq xor üçün "Two Marian Motets", altı simili kvartet, müxtəlif tərkiblər üçün "Time and Motion Study", müxtəlif tərkiblər üçün kameral və solo əsərləri.

Brian Ferneyhough, "Lemma-icon-epigram: solo piano" (1982)

PIANO I

16 aprel 2013, saat 16.00

Beynəlxalq Muğam Mərkəzi

Üçüncü Reich zamanı "Degenerativ musiqi" ("Entartete Musik")
və Sovet İttifaqında "mövcud olmayan" musiqi.

I hissə

Anton Webern (1883-1945)	Variasiyalar op.27 (1936)
Arnold Schönberg (1874-1951)	Üç pyes op.11 (1909)
Ernst Krenek (1900-1991)	Miniatürlər op. 139 (1940)
Paul Hindemith (1895-1963)	"1922" Süitası op.26 (1922) Marsch. Boston. Ragtime.

II hissə

Andrey Volkonski (1933-2008)	Musica stricta (1956)
Nikolay Karetnikov (1930-1994)	Scherzo op. 8 (1961)
Qalina Ustvolskaya (1919-2006)	Sonata № 5 (1986)
Valentin Silvestrov (*1937)	Qədim üslubda Musiqi (1973)

Gülşən Ənnağıyeva / piano (Azərbaycan)

Layihənin aparıcısı Dr. **Rauf Fərhadov**

Arnold Schönberg

Qara Qarayev V müasir musiqisi festivalı

"Nifret obyektlərinizi müəyyənləşdirin" – Üçüncü Reich zaman təbliğat naziri olmuş Joseph Goebbels belə deyirdi. Və nasist rejimi də onun totalitar doktrinasına uyğun olmayan hər şeyi belə obyektlərin sırasına daxil etməyə başladı.

"Sizi güllələmək lazımdır! Ancaq ki, güllələr heyifdir! – SSRİ Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsinin (DTK) rəhbəri sənəti kommunist ideologiyasına uyğun olmayan rəssamlara belə deyirdi.

Max Beckmann, "Kreuzabnahme"
(Çarmıxdan çıxarılma, 1917)
1937-ci ildə "Entartete Kunst"
sərgisində nümayiş etdirilən
çoxsayılı əsərlərdən biri.
Museum of Modern Art, New York

1937-ci ildə naziştlər tərəfindən Münhendə mehz belə "nifret obyektlərindən" bir neçəsinin sərgisi açılmışdı. Sərgi "Entartete Kunst" ("Degenerativ incəsənət") adlanırdı. Burada alman xalqı və bütün "ari irq" üçün təhlükəli və zərərlə hesab edilən avantgarde sənət nümunələri öz əksini tapmışdı. Beləcə, XX əsrin ən görkəmləi rəssamları, heykəltəraşları, yazıçıları və rejissorları "degeneratlar" siyahısında peydə oldular. Bundan başqa 1938-ci ildə Düsseldorfda xüsusi olaraq ayrıca bir "Entartete Musik" ("Degenerativ musiqi") sərgisi də təşkil edilmişdi. "Degenerat musiqi" sırasında jazz musiqisi, bununla yanaşı Arnold Schönberg, Paul Hindemith, Anton Webern, Ernst Krenek, Bela Bartok kimi görkəmləi bəstəkarların da isimləri var idi.

Totalitar və kommunist SSRİ-nin isə öz "degenerat" rəssamları, yazıçıları və musiqiciləri vardı. Həmin rəssamların sərgiləri rəsmi hakimiyət orqanları tərəfindən özüboşaldan maşınlar və buldozerlərle uğurularaq dağıdılıldı, belə bəstəkarların əsərlərinə isə məhəl qoyulmurdu və onlar ifa edilmirdi. Daha doğrusu, olan "mövcud olmayan" musiqinin bəstəkarları idilər. Bugünkü layihə Üçüncü Reich zamanı "degenerativ musiqisinin" və SSRİ-nin "mövcud olmayan" musiqisinin vəhdətidir.

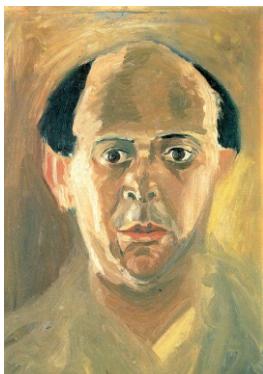
Layihənin "degenerativlik" effektinin artırılması məqsədi ilə, həmin musiqi əsərləri Münhen və digər "buldozer" sərgilərinin rəssamlarının çəkdikləri sənət nümunələrinin video fonunda ifa olunmaqdadır.

Anton von Webern (1883-1945) Avstriya bəstəkarı və dirijoru, Yeni Vyana Məktəbinin üzvü, həyatının ilk illerini Vyanada, sonra Graz və Klagenfurtda keçirmişdir. Vyanaya Guido Adler'in rəhbərliyi altında musiqi nəzəriyyəsini öyrənməyə gəlmışdır. 1904/08-ci illərdə o Arnold Schönberg ilə görüşür və onun sinfində təhsil alır, bu da onun şəxsiyyətinin və yaradıcılığının formallaşmasına müstəsna təsir edir. Schönberg'in sinfində Webern Berg və başqa bəstəklər ilə tanış olur.

1908-ci ildən etibarən Webern opera və simfonik orkestr dirijoru qismində Avstriya və Almaniyada çalışır. 1915-ci ildə Avstriya ordusuna çağırılır, lakin gözlərinin zəif olduğuna görə növbəti ildə ordudan azad olunur. 1917/18-ci il mövsümünü o, Praquada keçirir, 1920-ci ildə Deutsches Landestheater orkestrinin rəhbəri vəzifəsine dəvət olunur. 1923-cü ildə fehxlər xor assosiasiyasının iştirakçıları ilə məşğul olur ki, bu xor onun rəhbərliyi altında klassik repertuar, həmçinin Mahler və Schönberg'in əsərlərini ifa edir. İki dəfə - 1924 və 1932-ci ildə o, Vyana musiqi ödülünü alır. Bu dövr ərzində xaricə bir neçə dəfə səfər edir (Almaniya, İsveçrə, İngiltərə) və burada öz əsərlərinə dirijorluq edir. 1928/38-ci illərdə Avstriya Radiosunda dirijor kimi işləmiş, naziş rejimi zamanında vəzifəsindən kənarlaşdırılmışdır. Naziş rejimi Avstriyanın medəni heyatını pozduğundan Webern üçün çox çətin olur; o, tam tecrid olunur, cünki Berg 1935-ci ildə vəfat edir, Schönberg isə irqi təqiblərə görə Avstriyadan mühacirət edir. Nasizmin "kulturbolşevizmə" mübarizəsi, "degenerativ" musiqi təbligatçılarının daими təqiblərə məruz qalması, alçaldılması, onun professional fəaliyyətinə menfi təsir göstərirdi. Bəstəkarın hayatı 1945-ci ildə faciəli surətdə sona yetmişdir.

Yaşadığı dövrde tanınmamasna baxmayaraq, vəfatından sonra Webern bütöv bir nəslin eql və zəkasının hakimə çevrilmişdir. Hal-hazırda və gələcəkdə də biz onu bütün dövrlərin görkəmləi bəstəkarı hesab edə bilərik, onun ismi daima tarixdə qalacaqdır.

Avtoportret, 1910

Arnold Schönberg (1874-1951) bəstəkar, musiqişunas, pedaqoq, dirijor, musiqidəki ekspressionizmin görkəmli nümayəndəsi, dodekafon (12 tonluq) bəstəkarlıq texnikasının yaradıcısı, Yeni Vyana Məktəbinin banisi, XX əsr musiqisinin klassiki. Prussiya incəsənət akademiyasının professoru olmuş, həyatının bir hissəsini ABŞ-da yaşamış, Konservatoriyada dərs demişdir. Yaratdığı bəstəkarlıq məktəbi etrafında A.Webern, A.Berg, J.Cage, E.Villas, H.Eisler, E.Krenek kimi musiqiçilər birləşmişdir.

Bəstəkar Vyanada anadan olmuş, ilk təhsilini Realschule məktəbində almış, musiqi təhsilinə violonçel və violin dərsleri almaqla başlamışdır. 1894-cü ildə Alexander Zemlinsky ilə kontrapunkt və bəstəkarlıq üzrə məşğul olmağa başlayır, yaradıcılığının erkən dövrünün ən vacib əsərləri simli kvartet №1, *Verklärte Nacht* seksteti, *Gurre-Lieder* oratoryası, Kamera simfoniyası №. 1 və *Pelleas und Melisande* simfonik poemasıdır.

1900-cü ildə Schönberg ilk monumental əsəri olan *Gurre-Lieder* oratoryasını yazmağa başlayır. Həmin vaxt, o, artıq Vyana yaxınlığında üç işçi xorun rəhbəri və dirijor idi. *Gurre-Lieder* üzərində işe yeddi illik fasile verilmişdi: 1901-ci ildə bitirilmiş əsəri yalnız 1911-ci ilin sonuna orkestrləşdirmək mümkün oldu. 1913-cü ildə *Gurre-Lieder* ilk dəfə Franz Schreker'in rəhbərliyi altında ifa olundu. Wagner təsirinin kifayət qədər aşkar duyulduğu bu əsər sonradan Schönberg'in nisbetən tanınmış əsərlərində birinə çevrilərək ona dünya şöhrəti gətirdi. 1902-ci ildə (Parisin Komik Opera səhnəsində Claude Debussy'nin bu adda məşhur musiqili dramının səhnələşdirilməsi ilə eyni ildə) Berlində Schönberg'in digər orkestr əsəri olan Maeterlinck'in *Pelleas und Melisande* əsəri əsasında eyni adlı simfonik poeması da yazıldı.

Daha sonra Schönberg tonal prinsipdən ayrıılır - bu gün səslənəcək **Piano üç pyes**, Orkestr üçün beş pyes, məşhur *Pierrot Lunaire* və *Erwartung* monodramından başlayaraq. Schönberg'in yeni musiqi dilinin formallaşmasında atonallıq, yeni diatonik səs sırası və harmonik funksiyalar ilə birgə tonik üçsəslidən imtina etməsi həlledici rol oynadı. Schönberg'in ekspressionist üsulunun gözəl nümunəsi kimi *Erwartung* monodramı op. 17 göstərilib bilər. Bu əsərin məqsədi ən yüksək gərginlik və qavrayışın ən böyük intensivliyi anında insanın keçirə biləcəyi hissələri ifadə etməkdir.

Bəstəkarın bu ideyalarının daha tam və bitkin ifadəsini həqiqətən dahiyanə *Pierrot Lunaire* əsərində tapdı. 8 alət və qiraətçi üçün yazılmış bu əsərdə aparıcı partiya *Sprechstimme* adlanan tərzdə verilmiş xüsusi vokal texnikasıdır. *Pierrot Lunaire* melodramında Schönberg virtuozi kamera orkestrleşməsi ilə polifonik yazının birləşdiyi yeni instrumental yazının gözəl nümunələrini verib.

Bəstəkarın hayatında başqa mərhələ təəssüf ki, nasistlərin hakimiyətə gəlməsi ilə başlanır. Faşist diktatürəsi irqi zəmində təqiblərə başlayır və burada təbii ki, ne Schönberg, ne də əsəri bu gün ifa ediləcək Hindemith üçün heç bir istisna ola bilməzdi. Onun əsərləri qadağaya məruz qalır və beləcə irqi zəminda ağlageləməz təqiblərlə üzləşən bəstəkar 1933-cü ildə Almaniyadan məcburi mühacirət etməli olur. Bunlara etiraz olaraq yenidən iudaizm qəbul edən bəstəkar əvvəl Parisə, sonra ABŞ-a köçür, orada Los Angeles şəhərində məskunlaşır və burada onun yaradıcılığının son mərhəlesi başlanır. Festivalın bağlanmasıda səslənəcək **Piano** konserti, *Psalm 130 "De profundis"* və *Ein Überlebender aus Warschau* melodramının bu dövrdə yazılarıdır.

Bəstəkarın yaradıcılığında elə bir musiqi janrı yoxdur ki, o, həmin janrda əhəmiyyətli əsər yaratmasın: operalar, simfoniyalar, kamera musiqisi, mahnılar, xor əsərləri və s. XX əsrin bir çox görkəmli bəstəkarları Schönberg musiqisi və təliminin təsiri altında dodekafon bəstəkarlıq texnikasına müraciət etmişdir.

Bəstəkar öz *Harmonielehre* əsərində iddia edirdi ki, "dahi insan təbətiinin qanunları gələcək bəşəriyyət qanunlarının əsasıdır".

Pierrot Lunaire melodramının ilk ifasının afişəsi. Bunlara etiraz olaraq yenidən iudaizm. H. W. de Vries (Bil., C. Esberger (Bil.). Albert Zehme (Bil.). Edward Steuermann (Bil.), Jakob Malinska (Vok., Br.), Hans Kindler (Hans). Böhmische Bühnenzeitung, 1912, 10, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 999, 1000, 1001, 1002, 1003, 1004, 1005, 1006, 1007, 1008, 1009, 1009, 1010, 1011, 1012, 1013, 1014, 1015, 1016, 1017, 1018, 1019, 1019, 1020, 1021, 1022, 1023, 1024, 1025, 1026, 1027, 1028, 1029, 1029, 1030, 1031, 1032, 1033, 1034, 1035, 1036, 1037, 1038, 1039, 1039, 1040, 1041, 1042, 1043, 1044, 1045, 1046, 1047, 1048, 1049, 1049, 1050, 1051, 1052, 1053, 1054, 1055, 1056, 1057, 1058, 1059, 1059, 1060, 1061, 1062, 1063, 1064, 1065, 1066, 1067, 1068, 1069, 1069, 1070, 1071, 1072, 1073, 1074, 1075, 1076, 1077, 1078, 1079, 1079, 1080, 1081, 1082, 1083, 1084, 1085, 1086, 1087, 1088, 1089, 1089, 1090, 1091, 1092, 1093, 1094, 1095, 1096, 1097, 1098, 1099, 1099, 1100, 1101, 1102, 1103, 1104, 1105, 1106, 1107, 1108, 1109, 1109, 1110, 1111, 1112, 1113, 1114, 1115, 1116, 1117, 1118, 1119, 1119, 1120, 1121, 1122, 1123, 1124, 1125, 1126, 1127, 1128, 1129, 1129, 1130, 1131, 1132, 1133, 1134, 1135, 1136, 1137, 1138, 1139, 1139, 1140, 1141, 1142, 1143, 1144, 1145, 1146, 1147, 1148, 1149, 1149, 1150, 1151, 1152, 1153, 1154, 1155, 1156, 1157, 1158, 1159, 1159, 1160, 1161, 1162, 1163, 1164, 1165, 1166, 1167, 1168, 1169, 1169, 1170, 1171, 1172, 1173, 1174, 1175, 1176, 1177, 1178, 1179, 1179, 1180, 1181, 1182, 1183, 1184, 1185, 1186, 1187, 1188, 1189, 1189, 1190, 1191, 1192, 1193, 1194, 1195, 1196, 1197, 1198, 1199, 1199, 1200, 1201, 1202, 1203, 1204, 1205, 1206, 1207, 1208, 1209, 1209, 1210, 1211, 1212, 1213, 1214, 1215, 1216, 1217, 1218, 1219, 1219, 1220, 1221, 1222, 1223, 1224, 1225, 1226, 1227, 1228, 1229, 1229, 1230, 1231, 1232, 1233, 1234, 1235, 1236, 1237, 1238, 1239, 1239, 1240, 1241, 1242, 1243, 1244, 1245, 1246, 1247, 1248, 1249, 1249, 1250, 1251, 1252, 1253, 1254, 1255, 1256, 1257, 1258, 1259, 1259, 1260, 1261, 1262, 1263, 1264, 1265, 1266, 1267, 1268, 1269, 1269, 1270, 1271, 1272, 1273, 1274, 1275, 1276, 1277, 1278, 1279, 1279, 1280, 1281, 1282, 1283, 1284, 1285, 1286, 1287, 1288, 1289, 1289, 1290, 1291, 1292, 1293, 1294, 1295, 1296, 1297, 1298, 1299, 1299, 1300, 1301, 1302, 1303, 1304, 1305, 1306, 1307, 1308, 1309, 1309, 1310, 1311, 1312, 1313, 1314, 1315, 1316, 1317, 1318, 1319, 1319, 1320, 1321, 1322, 1323, 1324, 1325, 1326, 1327, 1328, 1329, 1329, 1330, 1331, 1332, 1333, 1334, 1335, 1336, 1337, 1338, 1339, 1339, 1340, 1341, 1342, 1343, 1344, 1345, 1346, 1347, 1348, 1349, 1349, 1350, 1351, 1352, 1353, 1354, 1355, 1356, 1357, 1358, 1359, 1359, 1360, 1361, 1362, 1363, 1364, 1365, 1366, 1367, 1368, 1369, 1369, 1370, 1371, 1372, 1373, 1374, 1375, 1376, 1377, 1378, 1379, 1379, 1380, 1381, 1382, 1383, 1384, 1385, 1386, 1387, 1388, 1389, 1389, 1390, 1391, 1392, 1393, 1394, 1395, 1396, 1397, 1398, 1399, 1399, 1400, 1401, 1402, 1403, 1404, 1405, 1406, 1407, 1408, 1409, 1409, 1410, 1411, 1412, 1413, 1414, 1415, 1416, 1417, 1418, 1419, 1419, 1420, 1421, 1422, 1423, 1424, 1425, 1426, 1427, 1428, 1429, 1429, 1430, 1431, 1432, 1433, 1434, 1435, 1436, 1437, 1438, 1439, 1439, 1440, 1441, 1442, 1443, 1444, 1445, 1446, 1447, 1448, 1449, 1449, 1450, 1451, 1452, 1453, 1454, 1455, 1456, 1457, 1458, 1459, 1459, 1460, 1461, 1462, 1463, 1464, 1465, 1466, 1467, 1468, 1469, 1469, 1470, 1471, 1472, 1473, 1474, 1475, 1476, 1477, 1478, 1479, 1479, 1480, 1481, 1482, 1483, 1484, 1485, 1486, 1487, 1488, 1489, 1489, 1490, 1491, 1492, 1493, 1494, 1495, 1496, 1497, 1497, 1498, 1499, 1499, 1500, 1501, 1502, 1503, 1504, 1505, 1506, 1507, 1508, 1509, 1509, 1510, 1511, 1512, 1513, 1514, 1515, 1516, 1517, 1518, 1519, 1519, 1520, 1521, 1522, 1523, 1524, 1525, 1526, 1527, 1528, 1529, 1529, 1530, 1531, 1532, 1533, 1534, 1535, 1536, 1537, 1538, 1539, 1539, 1540, 1541, 1542, 1543, 1544, 1545, 1546, 1547, 1548, 1549, 1549, 1550, 1551, 1552, 1553, 1554, 1555, 1556, 1557, 1558, 1559, 1559, 1560, 1561, 1562, 1563, 1564, 1565, 1566, 1567, 1568, 1569, 1569, 1570, 1571, 1572, 1573, 1574, 1575, 1576, 1577, 1578, 1579, 1579, 1580, 1581, 1582, 1583, 1584, 1585, 1586, 1587, 1588, 1589, 1589, 1590, 1591, 1592, 1593, 1594, 1595, 1596, 1597, 1597, 1598, 1599, 1599, 1600, 1601, 1602, 1603, 1604, 1605, 1606, 1607, 1608, 1609, 1609, 1610, 1611, 1612, 1613, 1614, 1615, 1616, 1617, 1618, 1619, 1619, 1620, 1621, 1622, 1623, 1624, 1625, 1626, 1627, 1628, 1629, 1629, 1630, 1631, 1632, 1633, 1634, 1635, 1636, 1637, 1638, 1639, 1639, 1640, 1641, 1642, 1643, 1644, 1645, 1646, 1647, 1648, 1649, 1649, 1650, 1651, 1652, 1653, 1654, 1655, 1656, 1657, 1658, 1659, 1659, 1660, 1661, 1662, 1663, 1664, 1665, 1666, 1667, 1668, 1669, 1669, 1670, 1671, 1672, 1673, 1674, 1675, 1676, 1677, 1678, 1679, 1679, 1680, 1681, 1682, 1683, 1684, 1685, 1686, 1687, 1688, 1689, 1689, 1690, 1691, 1692, 1693, 1694, 1695, 1696, 1697, 1697, 1698, 1699, 1699, 1700, 1701, 1702, 1703, 1704, 1705, 1706, 1707, 1708, 1709, 1709, 1710, 1711, 1712, 1713, 1714, 1715, 1716, 1717, 1718, 1719, 1719, 1720, 1721, 1722, 1723, 1724, 1725, 1726, 1727, 1728, 1729, 1729, 1730, 1731, 1732, 1733, 1734, 1735, 1736,

Qara Qarayev V müasir musiqisi festivalı

Ernst Krenek (1900-1991) – avstro-amerika bəstəkarı, musiqişunas və müəllimdir. Vyana və Berlinde F.Schreker'den musiqi dərsləri almış, burada bəstəkarlar F.Busoni, A.Schnabell, modernist şair R.Rilke və filosof, bəstəkar-musiqişunas T.Adorno ilə tanış olmuşdur. 1924-cü ildə G.Mahler'in qızı A.Mahler ilə evlənmişdir. Yaradıcı və dostluq münasibətləri nəticəsində K.Kraus'un metinlərini mahni silsiləsi yaranmışdır. 1933-cü ildən Krenek'in əsərləri nasist Almaniyanın qadağan olunmuş, Avstriyada isə kəskin təqnidlə qarşılıqlıdır. O, 1938-ci ildə ABŞ-a köçərək oranın vətəndəsliliyini almışdır. Qadın kolleci - Vassara, sonralar isə Hamline universitetində dərs demişdir. Onun musiqişunas

biliyi və müəllimlik bacarığını pianoçu G.Gould yüksək qiymətləndirmiştir. Yaradıcılığa son dövr romantizm üslubunda başlamış, 1921-ci ildən atonal musiqi ilə məşğul olmuş, sonradan isə İ.Stravinski və "Fransız altlığı" bəstəkarlarının təsiri altında neoklassisizmə keçmişdir. Sonralar yenidən bu üslublara dəfələrlə müraciət etmiş və bəzən onlardan vəhdat halında istifadə etmişdir. Jazz ilə maraqlanmış, elektron musiqisi də yazmışdır. Bir sırə nəzəri əsərlərin, musiqi tarixi üzrə kitabların və "Avtobiografiya"nın müəllifidir. 1966-ci ildə Hamburqda Bach mükafatı almışdır.

Əsərləri: Kolgə üzərindən atılma, Orfey və Evridika, Jonny ifa edir, Diktator, Sirlı krallıq, Orestin həyatı, V Karl, Sehri güzgü və s. operaları; Mamona, Dəyişkən Kupidon, Səkkiz sətirdən ibarət sütun baletləri; İljin fəsilləri, Santa Fe cədvəli, Sestina və s. vokal əsərləri; 5 Simfoniya, nəfəslər və zərbliyələr üçün Simfoniya, "Afina Pallada" simfoniyası, 4 fortepiano konserti, 8 Simli kvartet, fortepiano üçün 7 sonata və s.

Paul Hindemith (1895-1963) – görkəmli alman bəstəkarı, XX əsrin klassikidir. Yaradıcılığının ilk dövrlərində novator kimi çıxış edərək romantizm və impressionizm ənənələrinə qarşı çıxmışdır. Yenilik axtarışı onu orta əsr musiqisi və qriqorian xorallarına, qədim alman mahnılarına aparmışdır. Üslubunu neoklassisizm kimi xarakterize etmek olar.

O, həm yaradıcılıq sahəsində, həm de şəxsiyyət kimi universaldır. Hindemit dirjor, violin və viola ifaçısı, musiqişunas, publisist, şair, öz əsərlərinin mətnlərinin müəllifi olmaqla yanaşı, yaradıcılığında bütün janrlarla müraciət etmişdir. Buraya felsefi məzmunlu simfoniyadan tutmuş uşaqlar üçün yazılmış operaya qədər olan bütün janrlar daxildir. Əsərlərdə solo partiyası olan bütün aletlərdə ifa etməyi bacarmışdır (All-raund-musiker). Bəstəkarın musiqi dili də hərtərəfli olmuş, XX əsrin eksperimental cərəyanlarından başlayaraq J.S.Bach, sonralar J.Brams və M.Reger'ə qədər genişlənmişdir. Onun yaradıcılığı yeni klassikanın doğulmasına aparan yoldur. Bəstəkarın yaradıcılığında xəttılık önləndirilən plana çıxaraq polifonik metoddan geniş istifadə ilə nəticələnir. Bəstəkarlıqla yanaşı, ifaçı kimi müxtəlif ölkələrdə çıxışlar edir. Tanınmış L.Amara kvartetinin tərkibine viola ifaçıları olaraq daxil idi. Eyni zamanda Hindemith yeni kameralı musiqisi festivallarının da təşkilatçısı olmuşdur. Əsərləri: Müqəddəs Susanna, Günün xəbərləri, Rəssam Matis, Kardilyak, Dünyanın harmoniyası operaları; Demon, İrodiada baletləri; Rəssam Matis, Yaz, Boston, Pittsburg simfoniyaları; viola və simliyələr üçün "Matəm musiqisi", konsertlər, çoxsaylı kameralı-vokal əsərləri, "Ludus tonalis" və s.

Andrey Volkonski (1933-2008) – əsli rus knyazlarından olan bəstəkar, klavesin və piano ifaçısı, tanınmış qədim musiqi ansamblı "Madrigal"ın yaradıcısi, Bach və qədər yazılımış avropa musiqi şədəvlerini Rusiyada ilk tanınan şəxsdir. Volkonskinin yaratdığı ansambl isə Rusiyada orta əsr, intibah dövrü və rus kilsə musiqisi ifa edən ilk kollektivdir. Volkonski 1950/60-ci illər sovet musiqisi incəsənətinin inkişafına böyük təsir etmiş şəxsiyyətdir. A.Schnittke, S.Gubaidulina, E.Denisov onun yaradıcılığına istinad etmişlər. Volkonski qərb musiqisinin yeni istiqamətlərindən bəhrələnmişdir. Onun festivalda səslənəcək **Musica Stricta** əsəri SSRİ-də on iki tonlu texnikada yazılın ilk əsərdir.

O, qeyri-adı istedad və dərin təfəkkürü sayəsində digər "mədəni sivilizasiyaları" öyrənmişdir. Şərqlə bağlı əsərlər yaradıcılığının böyük hissəsinə təşkil edir. Qafqaza yaxından bələd olan Volkonski buranın insanlarını en saf, temiz adlandırmışdır. Orientalizmin nümunəsi kimi klavesin və tar üçün Makomu (1977) göstərmək olar. Cenevre, Paris və Moskva Konservatoriyalarında təhsil almışdır. Uzun müddət əsərlərinin ifasının qadağan olunması, sonradan qərbə mühacirət ona 80-ci illərin sonuna qədər tanınmağa imkan vermir. Volkonskinin Fransada yaşadığı dövr onun yaradıcılığının məhsuldar dövrü kimi qiymətləndirilir. Mühacirət dövründə bəstəkar yeni – alman romantizmi və İntibah dövrü motetləri üslubunda yazmağa başlayır.

Əsərləri: soprano və 7 alet üçün "Şazanın şikayəti", piano və orkestr üçün "Immobile", qadın səsleri, orqan və litavron üçün 148-ci psalm: "Allahın ismini yüksək tutun", kontralto və simli trio üçün "Was nach lebt...", orkestr üçün Konsert və Capriccio, fleyta, violin və klavesin üçün "Jeux à Trois", çoxsaylı kinofilmlərə musiqi və s.

Nikolay Karetnikov (1930-1994) - bəstəkar, rus musiqi avanqardının parlaq nümayəndələrindən biri. Moskva Konservatoriyasını V.Şebalinin sinfinde bitirmiş, uzun müddət teatr və kino musiqisi sahəsində çalışmışdır. 1950/60-ci illərdə gənc musiqiçi-avanqardistlər dairəsinə daxil olaraq özü üçün dodekafoniyani kəşf etmişdir. O vaxt qədər yazdığı əsərləri heçə sayaraq yolunun başlanğıcını III simfoniya ilə müəyyənəldərmişdir. Bəstəkarlar İttifaqı tərəfindən təqib olunaraq əsərləri ifa edilməsə də, yaradıcılığının sonunadək klassik dodekafoniyanın tərafdarı idi. Yaradıcılığının əsasını simfonik və teatr sahəsi təşkil edir.

Öz xatirələri əsasında yazdığı "Mövzu və variasiyalar" kitabının müəllifidir.

Əsərləri: iki opera: Till Eulenspiegel və Misteriya, baletlər: Vanina Vanini, Geoloqlar, Klein Zaches, genannt Zinnober (mətn E.T.A. Hoffmann); Julius Fučík oratoryası, 4 simfoniya, bir sıra kameral-instrumental əsərlər, o cümlədən, Piano kvinteti, "Altı dini oxuma" silsiləsi, çoxsaylı film və tamaşalara musiqi.

Qalina Ustvol'skaya (1919-2006) həyatı yalnız bir şəhər – Leninqrad bağlıdır. Musiqi təhsilinə Kapellada violonçel ifa etməklə başlamış, sonradan N.Rimski-Korsakov adına Leninqrad Konservatoriyasına D.Şostakoviçin sinfi üzrə daxil olmuşdur. Təhsilini bitirdikdən sonra Bəstəkarlar İttifaqına qəbul olmuşdur. 30 il ərzində N.Rimski-Korsakov adına Leninqrad musiqi texnikumunda dərs demişdir.

Bəstəkarın ilk əsərləri böyük uğurla şəhərin tanınmış konsert salonlarında ifa edilmişdir. Şostakoviç 1940-ci illərdə feal inkişaf edən Ustvol'skaya yaradıcılığını yüksək qiymətləndirmiş və gələcək dünya tanıtımına işarə etmişdir. 50-ci illər bəstəkarın yaradıcılığının keşkin təqibdə qarşılaşması dövrü olduğundan bir müddət ifa edilməmişdir. Maddi sıxlıktılardan irəli gələrək yazdığı "məcburi" əsərləri yaradıcılıq siyahısına salmamağı düzgün hesab etmişdir. 80-ci illərin sonlarında böyük "Sikorski" musiqi nəşriyyatının rehbərərinin Leninqrad konsertdə iştirakı ilə bəstəkarın həyatı dəyişir. Əsərlərinin Avropana səslənməsilsə bəstəkar geniş şöhrət qazanır. Tezliklə Ustvol'skaya musiqisi əsasında davamlı şəkildə Beynəlxalq festivallara təşkil edilir, "Sikorski" nəşriyyatı isə onun əsərlərini çap etmək hüququnu qazanır.

Onun əsərlərini Anatoliy Vedernikov, Mstislav Rostropoviç, Aleksey Lyubimov, Oleq Malov, Ivan Sokolov və s. kimi tanınmışlar ifa etmişdir. O, incəsənət sahəsindəki uğurlarına görə Heidelberg mükafatı laureatıdır (1992), amerika bioqrafiya institutunun seçimi ilə 1993-cü ildə lin adımı adını almışdır.

Əsərləri: Piano, simli orkestr və litavra üçün Konser, piano üçün Sonatalar, bas və simfonik orkestr üçün "Stepan Razinin yuxusu", piano üçün 12 prelüd, kameral-instrumental əsərlər, 5 simfoniya, 2 poema, müxtəlif alət tərkibləri üçün Kompozisiya № 1, 2, 3.

Valentin Silvestrov (*1937) Ukrayna bəstəkarı, sovet andeqraundunun görkəmli nümayəndəsi. Kiyev Dövlət Konservatoriyasını bitirmişdir (B.Latoşinskkinin sinfi, 1963), artıq 60-ci illərdən bəstəkarın avanqarda meyl özünü bir neçə vacib əsərində ifadə etmişdi, bunlardan en əsası 3-cü Simfoniya (Esxatafoniya, 1965), alt fleyta və zərblişər üçün "Misteriyalar", piano üçün Elegiyalar, həmçinin instrumental teatrın elementlərini özündə ehtiva edən violin, violonçel və piano üçün "Drama", violonçel və kameral orkestri üçün "Meditasiyalar" idi. Bu zəngin yaradıcılıq illərində Silvestrovun musiqisi Qırbdə səslənir, hətta bəstəkarın 3-cü Simfoniyası Darmştadtda

məşhur Bruno Maderna'nın idarəsi altında səslənir, onun haqqda məşhur musiqişunas T. Adorno çox müsbət fikirlər bildirir. Bu illərdə bəstəkar "Kiyev Avanqardı" adlanan və dörd bəstəkarдан ibarət qrupa daxil olur və fəaliyyətinə görə 1970-ci ildə Ukrayna bəstəkarlar İttifaqından kənar edilir.

Bəstəkarın yaradıcılığının yeni dövrü özlüyünde neoromantizmi və ənənəvi musiqini ehtiva edən "metaforik" və ya "yeni sadəlik" adlandırılara bilər, əsərlərin hətta isimlər özünü belə ifadə edir - piano üçün "Kitch musiqi", vokal silsilə "Sakit mahnilar", klassik şairlərin metnlərinə kantatalar və vokal silsilələr və s. Buna baxmayaraq bəstəkarın yaradıcılığına maraq itmir, əsərləri daima ifa edilir, Hans Sikorski, Hans Schirmer, Ricordi, Universal Edition, Peters və s kimi nəşriyyatlar onun əsərlərini dərc edir. Perestroyka dövründən bəstəkarın rəsmi tanınması başlayır, ona Ukraynanın xalq artisti fəxri adı verilir. Bundan başqa bir çox mükafatlara təltif edilmişdir, haqqında bir neçə film çəkilmişdir.

Əsərləri: 7 simfoniya, 3 simli kvartet, kameral-instrumental, vokal və xor əsərləri, bundan başqa bir çox filmlərə musiqisinin müəllifidir.

Qara Qarayev V müasir musiqisi festivalı

"Avropa bu gün"

16 aprel 2013, saat 19.00

Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası

I hissə

Salvatore Sciarrino (*1947)

Introduzione all'oscuro (1981)

12 ifaçı üçün

Isang Yun (1917-1995)

Kamera konserti I (1990)

II hissə

Louis Andriessen (*1939)

Zilver (1994)

*fleyta, klarinet, vibrafon, marimba,
piano, violin və violonçel üçün*

John Adams (*1947)

Son of Chamber Symphony (2007)

Asko|Schönberg (Hollandiya)

bədii rəhbər **Elmer Schönberger**

dirijor **Reinbert de Leeuw**

Salvatore Sciarrino (*1947) – italyan bəstəkarı, Milan, Florensiya və Romada Antonino Titone, Turi Belfiore, Franco Evangelisti'dən dərs almışdır. Luigi Nono'nun assistenti olmuş, 1977/82-ci illərdə Milan Konservatoriyasında dərs demiş, 1987/91-ci illərdə Boloniya şəhər teatrına rehbərlik etmiş. *Lectura Dantis* (1986) tamaşaşına musiqi yazmışdır. Əsərləri arasında kamera musiqisi üstünlük təşkil edir, opera və teatral musiqinin müəllifidir.

Bir çox mükafatlar – Guido Monaco, Cassadó, IGMN və Dallapiccola, Anno discografico, Psacaropoulos, Abbati (1və Premio Italia və s. qazanmış, Santa-Cecilia Milli

Akademiyasının üzvü olmuşdur. Tələbələri arasında Francesco Filidei, Lucia Ronchetti, Fabrizio De Rossi Rei, Maurizio Pisati'nin adlarını çəkmək olar.

Əsərləri: Birpərdəli opera *Amore e Psiche*, *Sei Capricci*, *Asperm Suite*, *Che sai guardiano della notte?*, *Cailles en sarcophage* operası, *Efebo con radio*, *Hermes*, *Lohengrin*, *Omaggio a Burri*, *Luci mie traditrici* operası, *Septième Quator à cordes*, *Macbeth*, *Da Gelo a Gelo* və s.

Spectral adlanan musiqi texnikasında işlənmiş **Introduzione all'oscuro** (1981) əsəri 12 ifaçıdan ibarət kamera ansamblı üçün yazılmışdır: fleyta, oboe, klarinet, faqot, valtorna, truba, trombon, 2 violin, viol, violonçel və kontrabs. Dirijor Riccardo Chailly'ə ithaf edilmiş bu əsər 29.06.1981 tarixində Londonda, Queen Elizabeth Hall zalında London Sinfonietta kollektivi tərəfindən dirijor Oliver Knussen'in idarəsi altında ifa edilmişdir.

Isang Yun (1917-1995) koreya və alman bəstəkarı, pedaqoqu. Uşaqlıq illerini Koreyada keçirmiş, ilk musiqi təhsilini burada almışdır, sonra Yaponiyaya getmiş və təhsilini orada violonçel üzrə davam etdirmişdir. İlk bəstəkarlıq dərslərini Tokioda yapon bəstəkarı Tomojiro Ikenoucidən almışdır, Yaponianın ikinci dünya mühərribəsinə girməsindən sonra koreyalı kimi iki dəfə həbs edilmiş, 1941-ci ildə burada növbəti həbs təhlükəsi olduğuna görə yenidən Koreyaya yollanmış, mühərribənin sonunadək burada musiqi məktəbində dərs demişdir. Mühərribədən sonra Seul Universitetində çalışmağa başlayır, 1956-ci ildən Avropaya yolların ve o zamandan burada yaşayır. Parisdə və Qərbi Berlində bəstəkarlıq dərsleri alır, Yeni Vyana Məktəbinin nümayəndəlerinin musiqisine dərin maraq göstərir, dəfələrlə Darmstadt yay müasir musiqi kurslarında iştirak edir.

1970-ci ildən Qərbi Berlində ali musiqi məktəbində dərs deyir, tələbələri arasında ən məşhuru yapon bəstəkarı Tošio Hosokavadır. Yaradılığında koreya musiqi ənənələrini qərb musiqi texnikası ilə uzalaşdırmağa çalışmışdır, musiqiči kimi fealiyyətinə görə bir çox mükafatlara, o cümlədən Goethe Medal, Großes Verdienstkreuz və s. layıq görülmüşdür.

Əsərləri: operalar - *Der Traum des Liu-Tung*, *Die Witwe des Schmetterlings*, *Geisterliebe*, *Sim Tjong*; böyük orkestr üçün *Exemplum in memoriam Kwangju* (Kvandju şəhərindəki qırğının qurbanlarının xatirəsinə), *Symphonic Scene*, organ və orkestr üçün *Dimensionen*, solist, xor və orkestr üçün *Om mani padme hum*, similiər üçün *Colloïdes sonores*, 5 simfoniya, 2 kamera simfoniyası, simfonik orkestr və müxtəlif alətlər üçün konsertlər, bariton, xor və kiçik orkestr üçün *Der weisse Mann*, 6 simli kvartet, xor və vokal musiqisi, bir çox kamera-instrumental ansamblar üçün əsərlər və s. müəllifidir.

1990-ci ildə 13 ifaçı (fleyta, oboe, klarinet, faqot, valtorna, truba, trombon, zərb alətləri və similiər) üçün yazılmış **Kamera konsertinin** premyerası elə həmin il Amsterdamda, Holland Festival zamanı Schönberg Ensemble ifasında dirijor Reinbert de Leeuw tərəfindən idarə edilərək baş tutub.

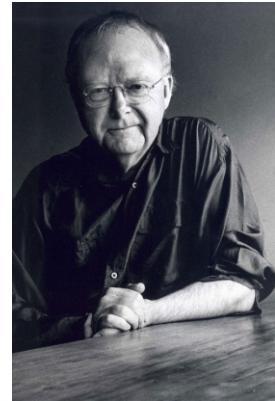
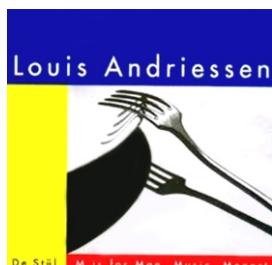
Qara Qarayev V müasir musiqisi festivalı

Louis Andriessen (*1939) – holland bəstəkarı, musiqi tarixçisi və nəzəriyyəcisidir. Haaqa Kral Konservatoriyasının məzunudur. L.Beriodan dərs almışdır. 1959-cu ildə bəstəkarların "Gaudeamus" müsabiqəsində birinci yerdə layiq görülmüşdür. İ.Stravinski, amerika minimalistləri və jazz müsicişinin təsiri altında eksperimental antiromantik üslubla gəlib çıxaraq ənənəvi simfonik orkestrdən imtina etmişdir. Yaradıcılığını avropa serializmi nümunəsi hesab etmək olar.

Bununla yanaşı kino sahəsində fəaliyyət göstərmiş, görkəmlı holland yazıçı və şairləri ilə daima yaradıcılıq əlaqəsindədir. 1969-cu ildə Amsterdam elektron-sənaye mərkəzinin əsasını qoyanlardandır. Onun rəhbərliyi altında

Orkest de Volharding və Hoketus instrumental qrupları yaranmışdır. Bir qədər sonra daha iki vacib kollektiv - Schönb erg və Asko ansambları ilə işə başlamış, ingilis qrupu Icebreaker'in formallaşmasında iştirak etmişdir.

Bir çox mükafatlara, o cümlədən 2011-ci ildə *La Commedia* (2004/08) multimedia operasına görə Grawemeyer Award for Music Composition mükafatına layiq görülmüşdür.

Hal-hazırda Haaqa Kral Konservatoriyasında bəstəkarlıq üzrə dərs deyir.

Əsərləri: *Workers Union*, iki qrup ansambl üçün *Hoketus*, simllilər üçün Simfoniya, 2 bariton və böyük ansambl üçün *Mausoleum*, violin və piano üçün *Disco*, *De Staat* (mətnlər Platon) 2 soprano, 2 mezzo-soprano, 4 oboe, 4 valtorna, 4 truba, 3 trombon, bass trombone, 2 arfa, 2 elektrik gitara, 4 viola, bass gitara və 2 piano üçün, *Velocity* (1982), orkestr və səs üçün 4 hissəli *De Materie* və s.

1994-cü ildə fleyta, klarnet, vibrafon, marimba, piano, violin və violonçel üçün yazılmış və Festivalda səsləndiriləcək *Zilver* əsəri bəstəkarın yaradıcılığının orta dövrü üçün xas olan elementlərlə zəngindir.

louis andriessen
ZILVER
the california ear unit

John Adams (*1947) – minimalist üslubda yazan amerika bəstəkarı, dirijor. 1971-ci ildə Harvard Universitetini bitirmişdir. Təhsil illərində Boston simfonik orkestrində çalışmış, eyni zamanda universitetin "Bach cəmiyyəti" orkestrinin dirijoru olmuşdur. Sonradan Kaliforniyaya köçmüş, 10 il ərzində San-Francisco Konservatoriyasında dərs demiş, "Yeni musiqi ansamblı"nın yaradıcısıdır.

Bir çox mükafatlara, o cümlədən 1995-ci ildə Violin ilə orkestr üçün Konsertinə görə Grawemeyer Award for Music Composition, 2003-cü ildə Pulitzer Prize for Music mükafatlarına layiq görülmüşdür.

Əsərləri: operalar - *Nixon in China* (1985-87), *The Death of Klinghoffer* (1991), *I Was Looking at the Ceiling and Then I Saw the Sky* (1995), *El Niño* (2000), *Doctor Atomic* (2005), *A Flowering Tree* (2006); orkestr üçün – *Common Tones in Simple Time* (1979), *Harmonium* (1980), *The Chairman Dances* (1985), *Eros Piano* (1989), *Violin Konserti* (1993), *Slonimsky's Earbox* (1996), *My Father Knew Charles Ives* (2003); kameralı musiqisi – *Piano kvarteti* (1970), *Kamera simfoniyası* (1992), *John's Book of Alleged Dances* (1994), *Road Movies* (1995) və s.

Orqan +

17 aprel 2013, saat 16.00

Dövlət Kamera və Orqan musiqisi Zalı

Viktor Yekimovski (*1947)

Prelüb və Fuqa (composition 42, 1985)

Sofia Gubaidulina (*1931)

In croce (1979/1992)

violonçel və orqan üçün

Vladimir Runçak (*1960)

İki tövbə (1998)

1. In Berliner Dom

2. In Berliner Kaiser-Wilhelm-Gedächtniskirche

Edison Denisov (1929-1996)

In Deo speravit cor meum (1984)

violin, gitara və orqan üçün

Qara Qarayev (1918-1982)

Prelüb, Fuqa və Passacaglia (1960)

"piano üçün 24 prelüb" silsiləsindən

Cəlal Abbasov (*1959)

Qara Qarayevin xatirəsinə Postludiya (1983)

Marianna Visotskaya / orqan solo (Rusiya)

Rövşən Məmmədov / gitara

Osman Eyyublu / violin

Eyyub Əliyev / violonçel

Qara Qarayev

Qara Qarayev
A. Qalerkinin rəsmi (1958)

Qara Qarayev V müasir musiqisi festivalı

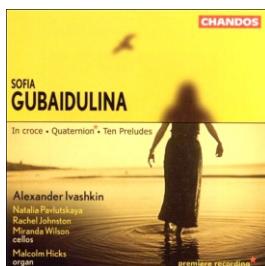

Viktor Yekimovski (*1947) rus bestekar və musiqişünası, musiqili –ictimai xadimidir. 1971-ci ildə Qnesinlər adına Moskva pedaqoji institutunu, 1978-ci ildə isə Leningrad Konservatoriyasını bitirmiştir. Sənətşünaslıq namizədi (1983), müasir musiqiye aid çoxsaylı məqalələrin, O.Messiaen haqqında rus dilində yazılmış ilk monoqrafiyanın müəllifidir. Prokofyev adına bəstəkarlıq müraciətinin laureati (1999), Bəstəkarlar İttifaqının D.Şostakoviç adına mükafatının laureatıdır (2007). Əsərləri bir çox beynəlxalq festivallarda səslənir: "Moskva payızı", "Alternativ", "Moskva forumu", "Varşava payızı", Frankfurt Fest", "Wien Modern". 1996-ci ildən Moskvada Müasir Musiqi Assosiasiyasına rəhbərlik edir, Bəstəkarlar İttifaqının katibi, əməkdar incəsənət xadimidir. Simfonik və kamera musiqisi sahəsində bir sıra əhəmiyyətli əsərlərin müəllifidir. Əsərlərinin bir çoxu dərc edilmişdir. Bəstəkar onları iki siyahı üzrə bölür: Əsas əsərlər və novarotluğu ilə seçilmeyən digərləri.

Əsərləri: violonçel və orkestr üçün "Lirik kənarlaşma", simfonik orkestr üçün "Sublimations", Kamera orkestri üçün Brandenburg konserti, violin və orkestr üçün "Attalea princeps", iki piano və orkestr üçün Siam konserti, 48 violin üçün Ave Maria, istenilən ansambl və dirijor üçün Balletto, 13 ifaçı üçün Kamera variasiyaları, Kvartet – cantabile, bas klarnet üçün "Die ewige Wiederkunft", 12 saksofon üçün çoxsəsli oxuma "Cantus figuralis" və s.

Sofia Gubaidulina (*1931) görkəmli rus-tatar bəstəkarı, 1960/80-ci illər sovet avanqardının aparıcı simalarından biri, o dövrədə Alfred Schnittke və Edison Denisov ilə birgə sovet bəstəkarlarının rəmzi avanqard "üçlüyüne" daxil idi. 100-dən çox simfonik əsərin, solistlər, xor və orkestr üçün əsərlərin, kamera-instrumental və solo əsərlərin, bundan başqa teatr, kino və multiplikasiya üçün musiqinin müəllifidir.

Tataristanda anadan olmuş, Kazan (A.Lemanın sinfi) və Moskva Konservatoriyasında təhsil almış (Y.Şaporin, aspirantura V.Şebalinin sinfi), 1969/70-ci illərdə Moskvada Skryabin adına "Elektron musiqisi təcrübə mərkəzi"ndə çalışmışdır. Gubaidulina akademik musiqi ilə yanaşı müxtəlif kinostudiyalarda da əməkdaşlıq etmiş, bir çox filmə musiqi yazmışdır ("Mauqlı" animasiya filmi daxil olmaqla). 1975-ci ildə "Astreya" ansamblı ilə çıxış etmişdir. Qərbi Avropada ona böyük şöhrəti görkəmli violin ifaçısi Gidon Kremer tərəfindən bəstəkarın Violin konserti Offertorium əsərinin 1981-ci ildəki ilk ifası getirmişdir.

1991-ci ildə Almaniya mühacirət etmişdir, Hamburg ətrafında yaşayır, Berlin İncəsənət Akademiyasının fəxri üzvü, İsveç Kral musiqi Akademiyasının üzvü, Kusevitskilər adına mükafat (AbŞ), Heidelberg qadın bəstəkarlar Beynəlxalq festivalı mükafatı, Rusiya Dövlət mükafatı, İmperator mükafatı (Yaponiya), "İncil və mədəniyyət" Fondu mükafatı (Almaniya), Goethe medalı (Almaniya), "Silenzio" mükafatı (Moskva), "Living Composer - 2003" (Fransa), "Triumf" mükafatı sahibidir.

2000-ci ildə I.S.Bach'ın vəfatının 250 illiyi ilə əlaqədar Internationale Bachakademie Stuttgart tərəfindən Johannes-Passion əsərinin sıfərini almış (Tan Dun, Osvaldo Golijov və Wolfgang Rihm ilə birgə) və bu əseri yaratmışdır.

Əsərləri: "Memfis gecəsi" kantatası, Alliluya, Vivente-non vivente, 5 etüd, Fatseliya vokal silsiləsi, Rübəyet kantatası (Xaqani, Hafiz və Xəyyəmin şeirlərinə), De profundis, Offertorium və In Tempus Praesens - violin konsertleri, Zamanın düzümü simfoniyası, Kvaternion və s.

In croce (1979) ilk önce violonçel və akkordeon üçün yazılmışdı, 1992-ci ildə bu pyesin Festivalda səslənəcək violonçel və organ üçün versiyası işlənmişdi.

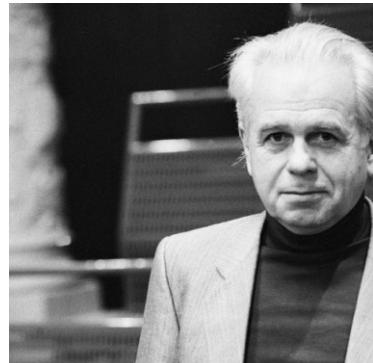
Oleh Krysa, violin
Royal Stockholm Philharmonic Orchestra
James DePreist, conductor • Ionel Iftodean, cello

Qara Qarayev V müasir musiqi festivalı

Edison Denisov (1929-1996) görkəmli rus bəstəkarı, pedaqoqu, ictimai xadimi, 1960/80-ci illər sovet avangardının aparıcı siması, XX əsrin ikinci yarısında çox vacib bir figur. A.Schnittke və S.Gubaidulina ilə birgə sovet bəstəkarlarının rəmzi avangard "üçlüyünə" daxil idi.

Sibirdə, Tomskda anadan olmuş, 1956-cı ildə Moskva Konservatoriyasını, bununla yanaşı Şostakoviçdən də dərslər almışdır. 1959-cu ildən aspiranturani V.Şebalinin sinfi üzrə bitirmiş, həmin ildən Moskva Konservatoriyasının müəllimi olmuşdur.

50-60-ci illərdə müasir rus musiqisinin aparıcı lideri kimi özünü təsdiq etmişdir. Avropa musiqisinin aparıcı nümayəndələrlə yaradıcılıq əlaqəsinə girmiş, xarici ölkələrdə tez-tez ifa olunmağa başlamışdır. 1989-cu ildə Müasir

musiqi assosiasiyanın yaradıcısı və prezidenti olmuşdur. E.Denisov rus musiqi nəzəri sahəsində müasir bəstəkarlıq texnika və prinsiplərini tədqiq edən ilk bəstəkardır.

Yaradıcılığı çoxcəhətli və müxtəlifdir. Buraya vokal-instrumental, kameral-instrumental əsərlər və 3 opera, 2 simfoniya, 2 kameral simfoniyası, çoxsaylı konsertlər, film və tamaşalara yazılmış musiqi daxildir.

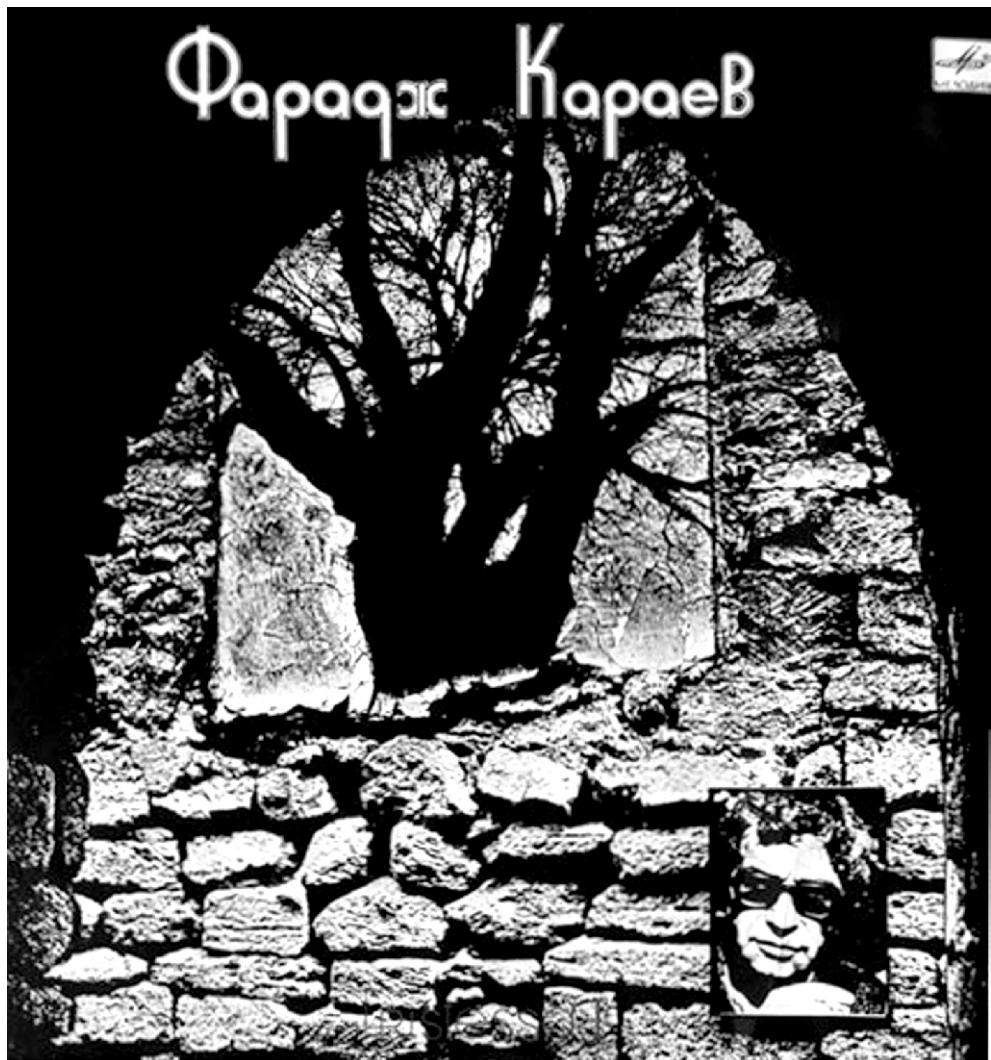
Celal Abbasov (*1959) Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasını 1980-ci ildə bitirdikdən sonra buradaca prof. Fərəc Qarayevin rəhbərliyi altında assistant-təcrübəçi kimi təkmilləşmişdir (1981-1984-cü illər). Fəal şəkildə pedaqoqika və Azərbaycan xalq musiqisinin toplanması və tedqiqi ilə məşğul olur. Azərbaycan Milli Konservatoriyası və Bakı Musiqi Akademiyasında dosent vezifəsində çalışır. Etnomusiqişünaslığın problemlərinə dair məqalələrin müəllifidir. Bir sıra respublika mükafatlarının, habelə 1998-ci ildə Azərbaycanda keçirilən BMT müsabiqəsinin laureatıdır.

Respublikanın Əməkdar artisti, Bəstəkarlar İttifaqının katibidir.

Əsərləri ABŞ, Almaniya, Avstriya, İndoneziya, Koreya, Özbəkistan, Rusiya, Gürcüstan və s. ölkələrdə ifa olunub. 2002-ci ildə Cənubi Koreyada keçirilən Ümumasiya Bəstəkarları Birliyi Forumunda postsovət məkanı təmsil edən yeganə bəstəkar olub ("Münəccat-ı").

Əsas əsərləri: 4 simfoniya – kameral orkestri üçün 1 sayılı, BSO üçün 2 sayılı, simli alətlər, orqan, zərb alətləri, qıraətçi və xor üçün 3 sayılı "Sühlün səsi", 15 ifaçı üçün 4 sayılı "If I could see you again..." ("bir daha səni görə bilsəydim"); 5 kantata – "Həyat oxumaları", "Bahar mərasimi", "Mərdlik", "Rübai'lər", "Düzungülər"; xor üçün "Lacrimosa", "Cantus lugubris", "Le Revenant"; 2 simli kvartet, müxtəlif heyətlər üçün "Meditations", "Paradeigma", 3 "Münnəcat" (müvafiq olaraq solo kontrabas, solo viola, solo marimba üçün); "Nesihətlər", "Ay işığında" vokal silsiləleri, kontralto və zərb alətləri üçün qədim orxon mətnlərinə "Gültigin yuğ".

Fərəc Qarayevin 1983-cü ildə yazılmış və Qara Qarayevin xatırəsinə ithaf edilmiş
Tristessa I (Vida) simfoniyasının valının üz qabığı.

Ü.Hacıbəyov adına Azərbaycan Dövlət simfonik orkestri, dirijor Rauf Abdullayev.
«Мелодия» şirkəti, C 10 15175-76 005, 1989

"İnteryerdə portret"

17 aprel 2013, saat 19.00

Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası

I hissə

Aleksandr Skryabin (1872-1915)

Sonata № 10 op.70 (1913)
(ansambl üçün işlənməsi Fərəc Qarayev, 1992)

Fərəc Qarayev (*1943)

Hommage à Alexei Lubimov (2004)
Musiqi Claude Debussy, mətn Stéphane Mallarmé

Fərəc Qarayev

...a crumb of music for George Crumb (1985)

II hissə

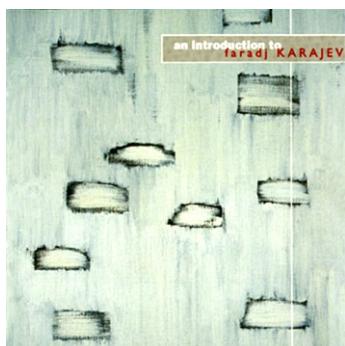
Fərəc Qarayev

Ist es genug?.. (1993)

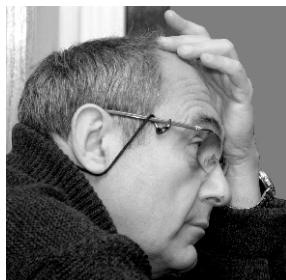
Asko|Schönberg (Hollandiya)

Fəridə Məmmədova / soprano (Azərbaycan)
Hans Woudenberg / violonçel (Hollandiya)

dirijor **Reinbert de Leeuw**

Qara Qarayev V müasir musiqisi festivalı

Fərəc Qarayev (*1943) Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasını 1966-ci ildə prof. Qara Qarayevin sinfi üzrə bitirib. Həmin ildən Azərbaycan Konservatoriyasında dərs deməyə başlayıb. 1991-ci ildən fasilələrlə Bakı və Moskvada yaşayır. 1999-cu ildən Moskva Konservatoriyasının nəzəriyyə kafedrasının professorudur. 2003/05-ci illərdə Qazan Konservatoriyasının bəstəkarlıq kafedrasında professor kimi çalışıb. A.Krupp fondunun təqaüdçüsü olub, 1991-ci ildə Volkwang Hochschule Essen'də *composer-in-residence* kimi fəaliyyət göstərib.

1994/96-ci illərdə Moskvada Müasir Musiqi Assosiasiyanın (ACM) vitse-prezidenti olub. 1995-ci ildən Bakıda Yeni Musiqi cəmiyyətinin prezidentidir. 1980/94-cü illərdə BaKaRa-ensemble kollektivinin bədii rəhbəri funksiyasını həyata keçirib.

Musiqisi MDB, Avropa, Cənubi Amerika ölkələri, ABŞ, Yaponiyada keçirilən müxtəlif festival və konsertlərdə ifa olunur. Əsərlərinin təfsirciləri arasında dirijorlardan G.Rojdestvenski, V.Sinayski, A.Lazarev, M.Şostakoviç (SSRİ/RF), R.Abdullayev və E.Bağirov (Türkiyə/Azərbaycan), I.Metzmacher (Almaniya), R.de Leeuw və E.Spanjaard (Hollanda), R.Freisitzer (Avstriya), J.Sachs (ABŞ), ifaçılıq kollektivlərindən Студия Новой Музыки, Московский ансамбль современной музыки (Rusiya), Ensemble Modern (Almaniya), Nieuw Ensemble və Schönberg Ensemble (Hollanda), Quatuor Danel (Fransa), Continuum (ABŞ) və s. qeyd olunmalıdır. Əsərləri «Melodiya» (Rusiya), "Megadisk" (Belçika) və "Musiques suisses" (İsviçrə) kimi şirkət və səsyazma studiyalarında diskə yazılar.

Əsas əsərləri: Orkestr və solo violin üçün Konsert, "Journey to love" monooperası, "Qobustan kölgələri", "Kaleydoskop" baletləri, "İntizarda..." – teatr səhnəsində ifa üçün musiqi, Piano və kamera orkestri üçün Konsert, iki orkestr üçün Tristessa II, kamera orkestri üçün Tristessa I (Vida simfoniyası), simfonik orkestr üçün 1791, simili kvartet üçün "In memoriam..." süfitası (A.Berg'ə ithaf), müxtəlif instrumental ansamblar üçün: "...a crumb of music for george crumb", Klänge einer traurigen nacht, alla nostalgia kamera konserti, Der stand der dinge, "Ist est genug?...", Xütbə, muğam və sure, Cancion de cuna, Babil gülləsi, Postudio I-X (müxtəlif solo alətlər və instrumental heyətlər üçün); "... messeur bee line – eccentric və ya siz hələ sağsınız, cənab nazir?" (müxtəlif solo alətlər və instrumental heyətlər üçün versiyalar); iki ifaçı üçün sonata, 6 alət üçün "Drei bagatellen", solo violonçel üçün Terminus və s.

Fərəc Qarayev, IV Qara Qarayev müasir musiqi Festivalının bağlanışında orkestr və solo violin üçün Konsertin ifasından sonra, Bakı, aprel 2011

İfaçılar: Ü.Hacıbəyli adına Azərbaycan Dövlət simfonik orkestri, solist Patricia Kopatchinskaja, dirijor Rauf Abdullayev

Qara Qarayev V müasir musiqi festivalı

Görkemli rus bestekarı ve pianoçusu **Aleksandr Skryabin** (1872-1915) dünya musiqi tarixində müstəsna yeri olan bir fiqurdur. Yaradıcılığında tonallığın sərhədlərini maksimal genişləndirmiş və yeni harmoniya axtarışlarında olan bestekarın, onun dövründə çox aktual olan bu problematikanın həlli üçün tonların rənglərlə sintezindən ibarət bir tembr nəzəriyyəsi vardı.

Sonata № 10 op.70 (1913) bestekar tərəfindən bu formada yazılmış son əsərdir. İmpressionizmin geniş nəfəsi duyulan bu yetkin əsərdə bestekarın yaradıcılığının son dövrü üçün xarakterik olan xromatizm və atonal elementlər də mövcuddur. Əsərdə tez-tez istifadə edilən *trell* və *tremolo* xarakterik atmosfer yaradır. Maraqlıdır ki, əvvəlki sonatalardan fərqli olaraq bu əsərdə ənənəvi sonata formasına riayət olunur. Əsərin kamera ansamblı üçün işlənməsi sıfırı Fərəc Qarayevə 1992-ci ildə Schönberg Ensemble tərəfindən verilmiş və ilk ifası da bu kollektiv və dirijor Reinbert de Leeuw tərəfindən Amsterdamda yerinə yetirilmişdi.

Bu çox mürəkkəb və məsuliyyətli bir vəzifə idi. Çünkü bütün musiqi tarixində Skryabin kimi tembrlərə xüsusi münasibəti olan ikinci bir bestekar tapmaq çox çətindir. Onun özünün xüsusi olaraq tonları və rənglərin mütənasibliyini təsbit edən görüşləri və müvafiq olaraq tembr nəzəriyyəsi vardır. Bütün bunları Skryabin musiqisi üçün çox dərin bir mena daşıyırıldı. Bu səbəblər üzündən Fərəc Qarayev sıfırı yerine yetirərkən çox düşünmüş, sonatanın aletləşdirilməsi zamanı həm Skryabinin bəlli tembrlik ideyalarını saxlamaqla yanaşı əsər yeni bir nəfəs vermək, faktiki yeni əsər yaratmaq üçün *Klangfarbenmelodie* prinsipindən istifadə etməyi qərar vermişdir. Sonralar bestekar bu təcrübəyə əsaslanaraq "Qeyri-elmi qeydlər". A. Skryabinin onuncu sonatasının aletləşdirilməsinin təcrübəsindən" və "Tembrika" adlı esselər də yazılmışdı. Müstəsna uğurlu nəticə kimi əsər, Avropada müasir musiqi festivallarında müxtəlif kollektivlər tərəfindən müntəzəm olaraq səsləndirilir.

Hommage à Alexei Lubimov (2004)

Bu əsər bestekarı uzun dostluq illəri bağlayan görkəmli pianoçu Aleksei Lubimova ithafən və xüsusi olaraq onun ifası üçün yazılmışdır. Bu pyes fransız impressionisti Claude Debussy'nin ikili orkestr üçün yazılmış Nocturnes əsərindən *Nuages* (Buludlar) pyesinin Fərəc Qarayev tərəfindən kamera ansamblı üçün işlənməsidir.

Nuages pyesinin ilk ifası Parisdə, 9 dekabr 1900-cü ildə baş vermişdir. O zaman Nocturnes yalnız iki pyesdən ibarət idi: *Nuages* və *Fêtes* (Bayramlar). Üçüncü pyes, orkestr xor da əlavə edilmiş *Sirènes* pyesi bir ildən sonra yazılaçıqdı. *Nuages* durğun göy üzündə asta-asta və melanxolik tərzdə üzərək əriyən boz buludların obrazıdır; uzaqlaşaraq onlar tedricən, zərif aq işqida yox olur.

Les Poètes Maudits: Charles Baudelaire, Stéphane Mallarmé, Paul Verlaine, Tristan Corbière, Arthur Rimbaud

Burada Fərəc Qarayevin qarşısında duran vəzifə əlbəttə ki, sadəcə alətlər tərkibinin dəyişilməsindən getmirdi və maraqlıdır ki, Skryabinin Sonatasında olduğu kimi burada da bestekar tembr tərkibinə soprano əlavə edir. Lakin Sonatadan fərqli olaraq burada Stéphane Mallarmé mətnlərindən istifadə edilmişdi.

Stéphane Mallarmé (1842 - 1898) XIX əsr dünya poeziyasının çox vacib, fransız simvolizminin isə şübhəsiz ki, mərkəzi fiqurudur. Öz yaradıcılığı ilə demək olar ki, qarşidakı yüz ilin estetik təmayülünü formallaşdırıbilməş bu şair sənət dostu Paul Verlène tərəfindən yazılmış məqalələr silsiləsində *Les Poètes maudits* ("lənətə gəlmış şairlər", burada cəmiyyət tərəfindən qəbul edilməyən, yaradıcılığı az qala inkar edilən sənət dostlarına işarə edilir) sırasına daxil edilmişdi.

Qara Qarayev V müasir müsiqisi festivalı

...a crumb of music for George Crumb (1985) əsərini bəstəkarın ən "amerika" yönü əseri hesab etmək olar, belə ki, əser amerika məktəblisi Samantha Smith'e ithafən yazılmışdır; 16 ifaçından ibarət kamera ansamblı üçün yazılmış bu əserin ismi, görkəmli ABŞ bəstəkarı George Crumb'ın soyadı ilə sözleşən və ingiliscə "kiçikic" mənasını veren *crumb* kəlmesi ilə söz oyunundan qurulub. Sanki bəstəkarın ismi ilə onun yaradıcılığından paralleller getirən bu əsərdə XIX əsr ABŞ şairəsi Emily Dickinson (1830-1866)tərəfindən yazılmış şeirlərdə istifadə edilib. Dickinson poeziyası çox özünəməxsusdur, öz zamanının üslubuna əsلا uyğun gəlməyen, özlüyündə maksimal ləkənək və əsasən adsız şeirlərdən ibarətdir. Şeirlərdə, habelə şairənin öz dostlarına məktublarında ölüm və əbədiyyət mövzuları üstünlük təşkil edir. Maraqlıdır ki, ömrü boyu yazdığı iki minə yaxın şeirdə yalnız onu dərc edilmişdi - şairə asketik və qapalı həyat terzi keçirirdi və yazdıqlarını nəşr etdirmək fikri ona tamamilə yad idi. Onun ilk şeir kitabı, *Poems by Emily Dickinson* 1890-ci ildə, şairənin ölümündən sonra nəşr üzü gördü. Bundan sonra onun dünyaca məşhurlaşması baş verdi. Hazırda Amerika və dünya poeziyasının ən vacib fiqurlarından biri sayılır.

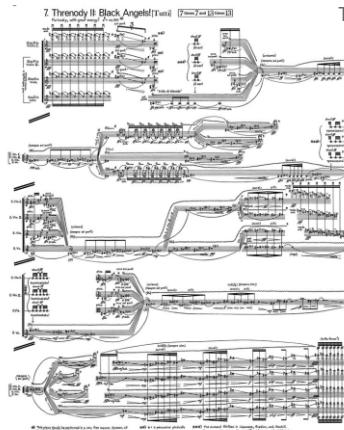
If I shouldn't be alive
When the Robbins come
Give the one in red cravat
A memorial Crumb

İşdir, qışın sonunu
Əğar görə bilməsəm,
Alabaxta quşuna
Qırıntılar səpərsən.

If I couldn't thank you
Being fast asleep
You will know I'm trying
with my granite lip!

Duymasan hənərtimi
Soyuq mərmər altından
Bil, təşəkkür edir sənə
Dodaqlarım yavaşdan!

Tərcümə: Fərican Yaren

George Crumb. "Black Angels" əsərinin partituruñun bir səhifəsi

üçün), elektrik simli kvartet *Black Angels*, guitar və zərblişər üçün *Mundus Canis*, elektrik fleyta, elektrik violonçel və hazırlanmış piano üçün *Vox Balaenae*, gitara, soprano saksafon, arfa, kontrabas və zərblişər üçün *Quest*, violin, alt fleyta, klarinet və piano üçün *Eleven Echoes of Autumn*, iki piano və iki zərb alətləri ifaçıları üçün *Music for a Summer Evening* (*Makrokosmos III*), violin, violonçel, piano, zərb alətləri və harmonica üçün *Dream Sequence (Images II)*, elektrik fleyta və üç zərb alətləri ifaçıları üçün *An Idyll for the Misbegotten* (*Images III*), soprano, oğlan səsi, oboe, mandolin, arfa, hazırlanmış piano (və oyunda piano), və zərblişər üçün *Ancient Voices of Children* və s.; piano üçün *Makrokosmos, Volume I*, *Makrokosmos, Volume II*, *Celestial Mechanics* (*Makrokosmos IV*), *A Little Suite for Christmas*, *Gnomic Variations*, *Zeitgeist (Tableaux Vivants)* və s.

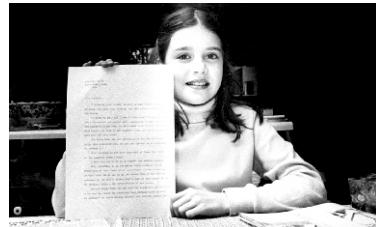
Emily Dickinson

Amerika bəstəkarı George Crumb (*1929) təhsilini Charleston müsiqi kolleci və Illinois universitetində, sonra Berlində almışdır. Yaradıcılığının erkən dövründə A. Webern, sonra isə Bartok və Debussy müsiqisinin təsirində olmuşdur. Crumb öz əsərlərində başlıca olaraq qeyri-adı vokal və instrumental texnikasından və tembr effektlerindən istifadə edərək *Klangfarben* anlayışının sərhədlərini genişləndirmiştir. Əsərlərinin notasiyasında və partituralarının özünəməxsus qrafik yeniliklərində bəstəkarı həqiqi novator hesab etmək olar. Özünəməxsus üslublu və əsərləri ilə dünya şöhrəti qazanmış, 1965-ci ildən başlayaraq uzun illər University of Colorado və University of Pennsylvania ali məktəblərində müsiqidən dərs demişdir.

Əsərləri: orkestr üçün *Gethsemane*, *Diptych*, *Variazioni*, *Echoes of Time and the River*,

A Haunted Landscape, kamera-instrumental ansambl və müxtəlif alət tərkibləri üçün *Four Nocturnes (Night Music II)*, violin və piano

Samantha Smith, ABŞ-in Men ştatından olan məktəbli qız. 1982-ci ildin noyabrında, soyuq müharibənin qızığın çağı Sovet İttifaqı Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitəsinin yeni Baş katibi Yuri Andropova yazdığını məktubla məşhur olmuşdu.

Qara Qarayev V müasir musiqisi festivalı

Bəstəkarın öncələr yazılmış əsərlərinin kollajından ibarət olan və ismi "Bəlkə kifayətdir?" kimi tərcümə olunan *Ist es genug?..*(1993) əsərinin ön səhifəsindəki qeyd belədir: *Samuel Bekket'ə ehtiramla və qızım Mədinəyə sevgi ilə, Andrei Tarkovski, Samantha Smith və Anton Webern, həmkarlarım Aleksandr İvaşkin və Viktor Yekimovski, gənclik dostlarım İ.Dadaşidzə və Leonid Vaynşteyn, və Atamın xatirəsinə ithaf edilir...*

Əsərin ismi əslində J.S.Bach tərəfindən yazılmış məşhur „Es ist genug“ xoralın adının başqa versiyasıdır, əsərin Proloq və Epiloq, bunların arasındaki 5 hissəyə öncələr yazılmış bir çox əsər daxildir: Klänge einer trauriger Nacht (Qəmli gecənin kiçik musiqisi, 1989), alla Nostalgia (1989), ...a crumb of music for George Crumb (1985), Concerto grosso (1967), “Terminus” (1987), “Der Stand der Dinge” (1991).

Nadələn ibarətdir bu əsər? Posludiyalar, sitatlar, kollaj, ağ kağız qarşısındaki qorxunun aradan qaldırılması üçün uzun illər yiğilmiş təcrübənin ümumiyyətindən təsdiq olunur: *Genug, ist es genug!...*

Bu əsər yazılkən bəstəkarın 50 yaşı vardı və “Bəlkə kifayətdir?” başlıqlı əsərlə sanki yaradıcılığını yekunlaşdırmaq niyyətində idi. Və doğrudan da, bu əsərdən sonra bəstəkar düz 5 il heç ne yazmadı...

16.

Fərəc Qarayevin 8 alət üçün 1989-cu ildə yazılmış
“alla Nostalgia” Kamera Konsertinin partitüründən bir səhifə

PIANO II

18 aprel 2013, saat 19.00

Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası

"Qeyri-bəstəkar John Cage.
Postminimalistlərin yazışması"

I hissə

John Cage (1912-1992)

Works of Calder (1949/50)
film üçün musiqi

İki pyes (1946)

In a Landscape (1947)

The Perilous Night (1944)

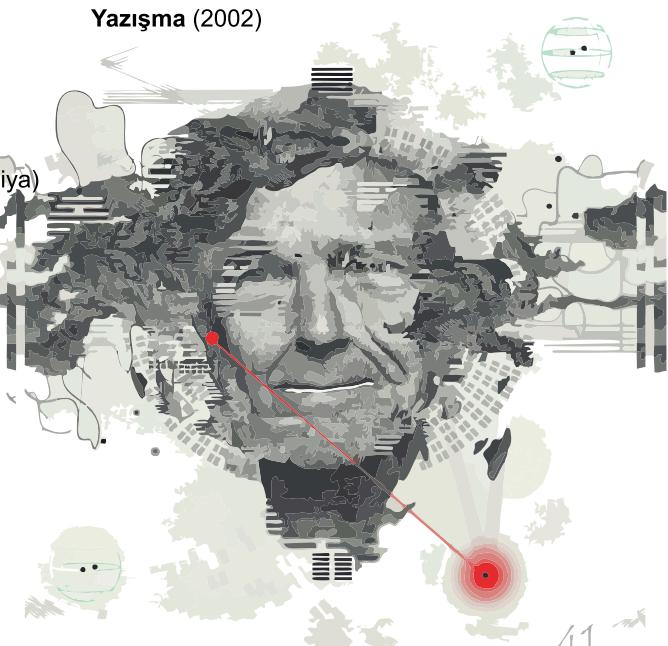
II hissə

Vladimir Martınov (*1946) /
Georgs Pelēcis (*1943)

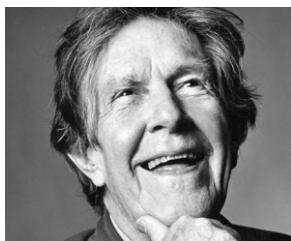
Yazışma (2002)

Aleksey Lubimov / piano (Rusiya)

İvan Sokolov / piano (Rusiya/Almaniya)

Qara Qarayev V müasir musiqisi festivalı

John Cage (1912-1992) – ABŞ bəstəkarı, filosofu, şairi, rəssamı, yazıçısı, musiqişünası. Elektron musiqi, aleotorika, musiqi alətlərinin qeyri-ənənəvi istifadə sahələrində pioner. Cage müharibə sonrakı dövr avanqardının en böyük və nüfuzlu fiqurlarından biri olmuşdur. İlk təhsilini Los-Angelesde almış, sonra Avropaya yollanmışdır. 1933-cü ildən etibarən iki il ərzində artıq Amerikada yaşıyan A.Schönberg ilə bəstəkarlıq üzrə məşğul olmuşdur. Sonradan Schönberg onun ne qədər çoxşaxəli şəxsiyyət olduğunu işarə edərək haqqında demişdi: "O əlbəttə ki, bəstəkar deyil, lakin ixtiraçı kimi dahiyandır". Ve bu eslində həqiqət idi. 1938-ci ildə Cage Seattle şəhərində xüsusi tembre malik olan "hazırlanmış piano" ifası əsulunu keşf etdir, sonradan, XX əsrin ikinci yarısında bir çox bəstəkar

bunu öz yaradıcılığında tətbiq edəcəkdi. İxtira təsədüfən baş vermişdi, belə ki, rəqs qrupu ilə çalışan bəstəkərə zərb alətləri gerek olmuşdu. Bunların olmadığından bu alətləri əvəz etmək üçün bəstəkar məhz pianonun tembrini müxtəlif vasitələrlə dəyişmək qərarına gelir və məhz bu dövrə "hazırlanmış piano" üçün ilk əsər - *Bacchanale* meydana gelir.

Lakin onun incəsənət tarixində şübhəsiz ki, en böyük açılışı 1952-ci ildə düşündüyü **4'33"** adlanan, və məhz bu zaman (4 dəqiqə, 33 saniye) müddətində səssizlikdən ibarət qalmaqallı kompozisiyası olur. Yaradıcılığı ilə gələcəyin bir çox musiqi nəsnələrini müəyyənləşdirmiş, happening, qrafik musiqi, kompüter texnologiyaları, performanslar və müxtəlif incəsənət növlərinin sintezi sahələrində eksperimentlərlə məşğul olmuşdur. Onun fəlsəfəsinə görə istənilen səs musiqidir və onu eşitmək üçün dünyani sadəcə dinişmək gərəkdir.

Works of Calder (Calder'in işləri, 1949/50), kinetik və dekorativ incəsənətin nümayəndəsi olan amerika rəssamı Alexander Calder (1898-1976) haqda çəkilmiş film üçün musiqi. Calder öz obyektlərini en gözlənilməz materialdan - kəndir, məftil və s. düzəldirdi.

İki pyes (1946) dinləyicini statik və meditativ atmosfer qərəq edən bu pyeslər "məhdud səsdüzümü" texnikasında yazılmışdır, sonradan bəstəkar bu texnikani *The Seasons* baletində istifadə edəcəkdi.

In a Landscape (Peyzaj, 1947), bəstəkarın tonal musiqidə yazdığı nadir əsərlərdən biri, bəstəkarın yaradıcılığı qarşısında hər zaman heyranlıq hissi keçirdiyi və özünün bir növ selefî hesab etdiyi Erik Satie təsiri hiss edilir

The Perilous Night (Qorxulu gecə, 1944), altı təzadlı hissədən ibarət olan bu kompozisiya, bəstəkarın 40-ci illərdə, yaradıcılığının erkən dövründə yaratdığı en dramatik əsərlərdən biridir.

Alexander Calder,
"Pisik", 1966

Vladimir Martinov (*1946) rus bəstəkarı, tarix və musiqi nəzeriyəçisi, filosof. Moskva Dövlət Konservatoriyasını 1970-ci ildə bitirmiş, 1973-cü ildə Moskvada eksperimental elektron studiyasında çalışmağa başlamışdır. Bu dövrdə art-rock ilə maraqlanmış, Forpost adlı qrup yaradmışdır, eyni zamanda folkloru və qədim musiqini tədqiq etmişdir. 70-ci illərin ortalarında qədim musiqi ansamblında iştirakçı olmuş, eyni zamanda müasir musiqini də ifa etmişdir. 1976/78-ci illərdə bəstəkarın yaradıcılığında çevriliş baş verir və o avanqarddan yeni sadəlik adlanan əslüla üz tutur.

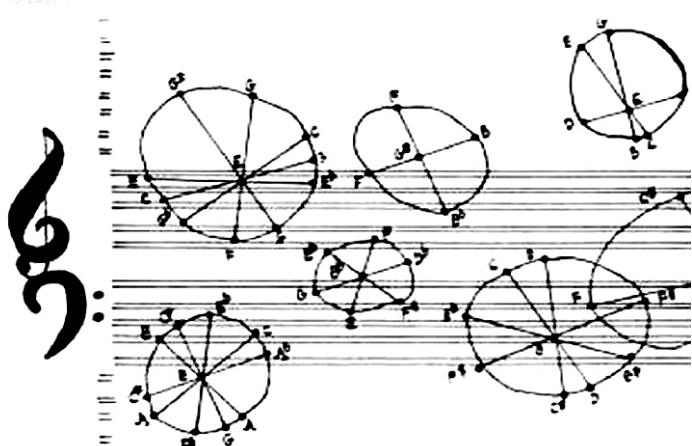
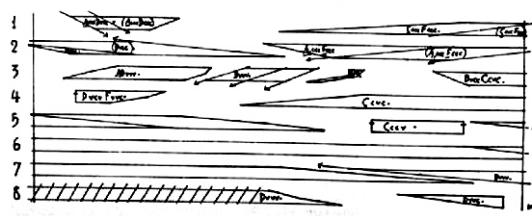
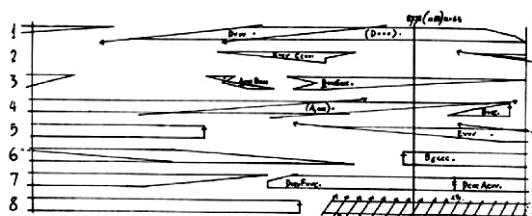
Musiqi nəzeriyəsində "Bəstəkarlar zamanının sonu" ideyasına gelir, bu da əslində fransız filosofu Roland Barthes tərəfindən 1967-ci ildə yazılmış „müəllifin ölümü“ ideyasının musiqi versiyasında təkrarı idi. Əsərləri arasında kameralı musiqisi üstünlük təşkil edir, opera və teatral musiqinin müəllifidir. Bir çox kino və multiplikasiya filmlərinə musiqi yazmışdır.

Georgs Pelēcis (*1947), latış bəstəkarı, musiqişünası, ilk təhsilini Riqada, sonra Moskva Dövlət Konservatoriyasında almışdır. 1971-ci ildən Latviya Dövlət Konservatoriyasında dərs deyir, sənətşünaslıq doktoru (1990), Latviya musiqi akademiyasının professorudur. Yaradıcılığı yeni sadəlik və yeni konsonantizm əslubuna yaxındır, əsərləri arasında orkestr musiqisi üstünlük təşkil edir, hemçinin bir çox kameralı-instrumental əsərlərin müəllifidir. Musiqişünas kimi Johannes Ockeghem, Josquin des Prez və Palestrina haqda monoqrafiyaları var.

Yazışma (2002) əsəri iki yaxın dünyagörüşüne malik bəstəkarın uzun illər real həyatdakı məktublaşmasının musiqidəki təcəssümüdür.

Qara Qarayev V müasir musiqisi festivalı

John Cage tərəfindən yazılmış partiturlar çox zaman
ən müxtəlif, qeyri-adi qrafik formalarda ifadə olunurdu

"Gecə Kabaresi"

18 aprel 2013, saat 21.00

Gənc Tamaşaçılar Teatrı

Mauricio Kagel (1931-2008)

Variété (1977)

AVA Dance Company (Almaniya/İspaniya)
beletmeyster **Avatâra Ayuso** (Almaniya/İspaniya)
Miriam Remirez
Mar Valverde
Alejandra Baño
Sandra Français

Con Tempo ansamblı (Azərbaycan)
bədii rəhbər **Nizami Zeynalov** / klarnet / bas kələnet
Zaman Həsənov / saksafon
Siruz Məmmədov / truba
Ucal Məmmədxan / zərb alətləri
Boris Paşkin / zərb alətləri
Sadiqzadə İlhaə / piano
Səbinə İbrahimova / violonçel

Eva Zöllner / akkordeon (Almaniya)
dirijor **Vladimir Runçak** (Ukrayna)

Qara Qarayev V müasir musiqisi festivalı

Mauricio Kagel (1931-2008) argentina-alman bəstəkarı, dirijoru, pedaqoqu, libretisti və rejissoru, instrumental teatr anlayışının yaradıcısı. Bir çox əsərlərin müəllifi, yaradıcılığının əsas qayesi instrumental musiqi və onun teatralşdırılması - instrumental teatr üzərində qurulmuş *Musiktheater* anlayışında idi. Bununla yanaşı elektron musiqi sahəsində çalışmış və bir çox filmlərə yazılmış musiqinin müəllifidir.

Argentinada anadan olmuş, Buenos-Ayres universitetində ədəbiyyat və fəlsəfə üzrə təhsil almış, konservatoriaya daxil ola bilməmiş, amma buna baxmayaraq bəstəkarlıq üzrə Alberto Hinastera ilə məşğul olmuşdur. 50-ci illərdə kino tənqidçisi kimi fəaliyyət göstərmişdir. 1957-ci ildən Almaniya köçür və Kölnde yaşayır, bu zamandan tamamilə musiqi ilə məşğul olmağa başlayır, 1960-ci ildən Darmstad şəhərində keçirilən yay müasir musiqi kurslarında mütəmədi olaraq iştirak edir. 1974/97-ci illərdə Köln Konservatoriyasında Musiktheater fənni üzrə professor, bundan başqa müxtəlif illərdə State University of New York at Buffalo və Berlin Film və Televiziya Akademiyasında da dərs demişdi. Musiqiçi fəaliyyətinə görə bir çox mükafatlara, o cümlədən Società Internationale Musica Contemporanea Rom, Scotoni-Preis der Stadt Zürich, Karl-Szczuka-Preis des Südwestfunks Baden-Baden, Adolf-Grimme-Preis, Deutscher Schallplattenpreis, Bundesverdienstkreuz 1. Klasse, Mozart-Medaille der Stadt Frankfurt, Commandeur des Arts et Lettres, Erasmuspreis der Niederlande, Prix Maurice Ravel, Ernst von Siemens Musikpreis və s. layiq görülmüş, pedaqoq kimi bir çox bəstəkarı yetişdirmiş, Franz Liszt adına Weimar Konservatoriyanın və Siegen universitetinin fəxri doktoru seçilmişdi.

Əsərləri: Staatstheater; Mare nostrum, kontratenor, bariton, fleyta, oboe, gitara, arfa, violonçel və zərbliyər üçün səhna əsəri, Dünyanın yaranması, Der mündliche Verrat, Tantz-Schul. Ballet d'action. Litavra və orkestr üçün Konzertstück, böyük orkestr üçün Etüdlər, Broken Chords, Konzert für fleyta, arfa, zərbliyər və similiyər üçün Konsert, böyük orkestr üçün Fremde Töne & Widerhall, bir çox kamera-instrumental və vokal musiqisi, film və tamaşalar üçün musiqi və s.

Variété Mauricio Kagel tərəfindən 1976/77-ci illərdə artist və musiqiçilər üçün yazılmışdır, əsər geniş formalı Variété konsert tamaşalarından ibarət Quatre Degrés silsiləsinə aiddir. Kagel bu əsərdə teatr və şirkət bir növ imitasiya və teqlid edir. Əserin sadəcə musiqi parçası kimi konsert versiyasında səsləndirilməsi, və ya festival layihəsində edildiyi kimi teatralşdırılmış nömrələrlə ifası mümkündür.

Keçən əsrin 60-ci illərində Mauricio Kagel elektron musiqi sahəsində axtarışlarda idi

"PIANO III"

19 aprel 2013, saat 16.00

Muğam Mərkəzi

"Blues ətrafinda"

Joey Roukens (*1982)
Fant de Kanter (*1969)
Alexander Rosenblatt (*1956)
Kinan Azmeh (*1976)
Frederic Rzewski (*1938)
Mohammed Ali Kammoun (*1977)
Ayo Oluranto (*1972)
Reza Vali (*1952)
Louis Andriessen (*1939)
Mauricio Kagel (1931-2008)

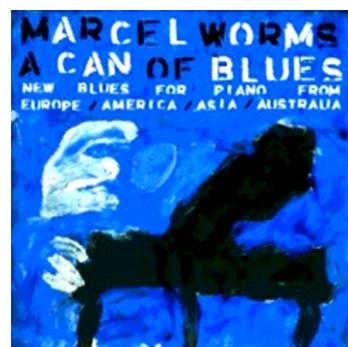
Michael Finnissy (*1946)
Qara Qarayev (1918-1982)
Claude Debussy (1862-1918)
Fərəc Qarayev (*1943)
Justino Chemane (*1939)
Michiel Braam (*1964)
Ed Wertwijn (*1941)
Kazimierz Serocki (1922-1981)

Guus Janssen (1951)

Blues on a bright background (2007)
Stalemate (2012)
Etude in Blue (2005)
Waiting for Friday (2011)
Blues from 'the Road' (1996)
Tûran Blues (2008)
Omi (2012)
Blue Johannes (2012)
Base (1994)
Ragtime from 'Westen' (1993-94)
piano solo üçün işlənməsi (1997)
Honky Blues (1996)
Prelude XXIII (1961)
General Lavine Eccentric (1913)
Monsieur Bee Line – eccentric (1997)
Nganda Blues (2000)
Worms is back! (1998)
Blues for Mike (2011)
Swinging music (1970)
klarnet, trombon, kontrabas və piano üçün
In the end (2005)

Marcel Worms / piano (Hollandiya)

Ramiz Məmmədli / klarnet
İqor Butenko / trombon
Eyyub Əliyev / violonçel

Qara Qarayev V müasir musiqisi festivalı

N 5
Прекрасная птица
Кара Караб

Ri : 88

Ri

f marcato e risoluto

Re

T

Ri

T

Ri

T

Ri

T

Ri

poco anima

poco anima

cresc.

5

Qara Qarayevin sonuncu əsərlərindən olan 12 fuqa silsiləsindən (1981) 5-ci fuqanın əlyazmasının illə sohifası.

Festivalın bağlanışı. "Üç dolanbac".

19 aprel 2013, saat 19.00

Azərbaycan Dövlət Filarmoniyası

I hissə

György Ligeti (1923-2006)

Arnold Schönberg (1874-1951)

Lontano (1967)

Piano konserti op. 42 (1942)

- I. Andante
- II. Molto allegro
- III. Adagio
- IV. Giocoso (moderato) - Stretto

II hissə

Luciano Berio (1925-2003)

8 səs və orkestr üçün **Sinfonia** (1968)

- I.
- II. O King
- III. In ruhig fließender Bewegung
- IV.
- V.

Üzeyir Hacıbəyli adına Azərbaycan Dövlət Simfonik Orkestri

bədii rəhbər və baş dirijor **Rauf Abdullayev**

solist **Kaori Nishii** / piano (Avstriya)

Questa musica ansamblı (Rusiya)

Lüdmila Eryutkina / soprano I

Mariya Qrilixes / soprano II

Alena Parfenova / alt I

Natalia Romanova / alt II

Vitali Kalaçev / tenor I

Filipp Çihevski / tenor II

Yevgeni Astafurov / bariton

Yevgeni Skurat / bas

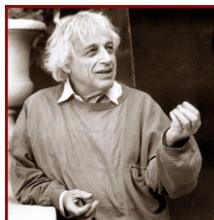
bədii rəhbər **Mariya Qrilixes**

dirijor **Filipp Çihevski**

Luciano Berio

Qara Qarayev V müasir musiqisi festivalı

György Ligeti (1923-2006) bəstəkar, musiqi nəzəriyyəçisi, mikropolifoniyanın yaradıcısı, XX əsr dünya musiqisində ən böyük fiqlurlardan biri. Transilvaniyada yəhudi mənşəli ailədə anadan olmuş, təhsilini Budapeştə almışdır, rumın və macar xalq musiqisi, eləcə də Bartok yaradıcılığı bəstəkarın formallaşmasına böyük təsir edib. 1943-cü ildə yəhudi olduğu üçün faşist rejimi tərəfindən hebs edilmiş və icbari işlərə məhkum edilmişdi, bu zaman onun ailesi nasıtlar tərəfindən bütünlükle Auschwitz ölüm düshərgəsinə aparılmış məhv edilmiş, ailədən yalnız bəstəkarın anası sağ qalmışdı (atası və kiçik qardaşı Mauthausen düşhərgəsində məhv edilmişdi). Bu faciəvi hadisələr gənc insana dərinəndən təsir edir və bu ağrı gələcəkdə dərin tragik ruhlu Rekviemin yaranmasına gətirəcəkdir.

1949-cu ildə Buxarestdə Folklor İnstitutunda çalışılan bəstəkar rumin folklorundan ilhamlanaraq 1951-ci ildə *Concert românesc* (Rumin konsertini) yazsa da, sosialist realizminin cərçivəri onu sıxırı. 1956-ci ildə Qızıl Ordunun macar üsyinini yatırmasından sonra bəstəkar Avstriyaya mühacirət edir və burada elektron musiqini öyrənməyə başlayır. Lakin onu instrumental musiqi daha çox maraqlandırırırdı. 50-ci illərin sonu, 60-ci illərin əvvəllərində yazdığı əsərlərdə kəşf etdiyi mikropolifoniyanın aktiv istifadə edir, həmin müddədə statik sonorika texnikası və K.Stockhausen'le birgə akademik elektron musiqi üzərində işləyir. 1963/65-ci illərdə yazdığı irihəcmli əsərlərindən biri, artıq adını çəkdiyimiz dramatik *Requiem* onu geniş musiqi dairələrində tanıdır. 1975/77-ci illərdə absurd teatrının ideyası əsasında yazdığı *Le Grand Macabre* operasının musiqisindən məşhur rejissor S.Kubrik "2001; Kosmik odisseya" filmində istifadə etmişdir. 1980-ci illər yaradıcılığı neoromantizmə daha yaxındır. Son əsərlərindən biri – *Hamburg konserti* alman valtorna ifaçısı Mary Noynekerə həsr olunub.

Ligeti 50-ci illərdə Qərbdə yayımlmış bəzi bəstəkarlıq texnikalarını (serializm, aleatorika) təqnid edən ilkərdən olmuşdur. Tədqiqat əsərlərini A.Webern, P.Boulez və s. bəstəkarlar haqda yazmışdır. Bəstəkar bir çox mükafat və fəxri adlar almışdır.

Əsərləri: Aventures, Atmosphères, Monument, teatralaşmış "Yüz metronom üçün simfonik poema", Yeni macəra, Requiem, "Lux Aeterna" xor əsəri, Kamera konserti, fleyta, oboe və orkestr üçün ikili Konsert, Ramifications, "Le Grand Macabre" operası, violin, valtorna və piano üçün Trio və s.

Orkestr üçün 1967-ci ildə yazılmış *Lontano* əsərində bəstəkarın yaradıcılığında çox vacib yer tutan anlaysıclar - mikropolifoniya və tembrlik dramaturgiya uzlaşdırılır. Əsərdə tembr və müxtəlif registrlerin kontrastı çox vacib estetik əhəmiyyət daşıyır. Lakin maraqlıdır ki, hələ 1961-ci ildə *Atmosphères* pyesində istifadə edilmiş bu komponentlərə harmonik və sonor təzadalar da əlavə edilir.

Arnold Schönberg tərəfindən 1942-ci ildə yazılmış *Piano konserti* bəstəkarın yaradıcılığının son, dördüncü dövründə təsadüf edir. Əsərin ilk ifası 1944-cü ildə, ABŞ-da, pianoçu Eduard Steuermann və NBC Symphony Orchestra tərəfindən məşhur dirijor Leopold Stokowski'nin idarəsi altında sesləndirilmişdir.

Luciano Berio (1925-2003) – görkəmlı italyan bəstəkarı. Milan Konservatoriyasını bitirmişdir. 1947-ci ildə əseri ilk dəfə çap olunmuşdur. 1951-ci ildə ABŞ-a getmiş, burada musiqi merkezində L.Dallapiccola'dan dərs almış və bunun nticəsində dodekafoniyaya maraqlı yaranmışdır. 1954/59-cu ildərə Darmstadttda müasir musiqi kurslarında iştirak etmiş və avangardin aparıcı simaları ilə tanış olmuşdur. Elektron musiqi ilə maraqlanması onu 1955-ci ildə Studio di Fonologia Musicale yaratmasına getirib çıxarıır. Eyni zamanda elektron musiqi haqqında Incontro Musicali jurnalını fəsisi etmişdir. 1966-ci ildə Laborintus II əsərində görə italyan mükafatı qazanmışdır. 1965/72-ci illerde Juilliard musiqi məktəbinin professoru olmuş, burada Yeni musiqi ansamblı yaratmışdır. 1972-ci ildə İtaliyaya qayıtmış, 1974/80-ci illərdə Parisdə IRCAM'ın elektroakustik musiqi səbəsinin direktoru olmuş, 1987-ci ildə Florensiyada IRCAM'a analoji Tempo Reale mərkəzini yaradmışdır. 1994/2000-ci illərdə Harvard universitetinin fəxri üzvü olmuşdur. O, yaradıcılığında instrumental səslənmələri elektron səs və insan danışığı ilə sintez etmişdir.

Əsərləri: *Omaggio a Joyce* (1958), *Daire* (1960), *Sima* (1961), Xalq mahnları (1964), *Laborintus II*, *Yollar II* (1967), *O King* (1968), *Sinfonia* (1968), *A-Ronne* (1975), *Corale* (1981), *Un Re in ascolto* (1983), *Ofanım*, (1988), *Outis, azione musicale* (1995-96), *Ekphrasis' (Continuo II)* (1996), *Alternatim* (1996-97), *Glosse* (1997), *Korót* (1998), *Cronaca del Luogo* (1999), *SOLO* (1999) və s.

XX əsr musiqisində postmodernizmin bir növ manifesti sayılan 8 səs və orkestr üçün *Sinfonia* (1968) Berio yaradıcılığının mərkəzi əsəridir. Burada müəllif materialı bir çox bəstəkarlardan gətirilmiş sitatlarla zəngindir, buraya Mahler, Ravel, Debussy, Schönberg, Beethoven, Stravinski, bundan əlavə Joys və Beckket məntələrindən istifadə olunur. Bu əsər faktiki olaraq səsəyazma və radio əsərindən müəllifin musiqisinin təbəti və daxili anatomiyasına yeni baxışdır. Əsərin ilk ifası ABŞ-da olmuşdur, o zaman Sinfoniyanı dahi dirijor Leonard Bernsteinin rəhbərliyi altında Çığqo simfonik orkestri və məşhur Swingle singers ansamblı səsləndirdi. Müstənsə mürekkebliyi səbəbindən Sinfoniya çox az ifa edilir, 2011-ci ildə Avropada cəmi üç dəfə - Paris, Münhen və Lissabonda, 2012-də London, Oslo, Amsterdam, Rotterdam, Haaqa və Qroningendə, bu ildə isə yalnız Milan, Paris və Portu şəhərində səsləndirilmişdir. Bakıdakı ifa Sinfoniyanın yalnız postsovjet məkanı deyil, ümumiyyətlə bütün Şərqi Avropada ilk ifası olacaqdır.

Qara Qarayev V müasir musiqi festivalı

Festivalın Bədii Şurası

Fərəc Qarayev (Azərbaycan-Rusiya)

bəstəkar, P.I. Çaykovski adına Moskva Dövlət Konservatoriyasının professoru,
Festivalın bədii rəhbəri

Rauf Abdullayev (Azərbaycan)

Üzeyir Hacıbəyli adına Dövlət Simfonik orkestrinin bədii rəhbəri və baş dirijoru

Rauf Fərhadov (Rusiya)

elmlər doktoru, elmi-nəzəri konfransının rəhbəri

Cahangir Səlimxanov (Azərbaycan)

musiqişünas

Andreas Lorenz (Almaniya)

menecer

Elmir Mirzəyev (Azərbaycan)

bəstəkar, layihənin koordinatoru

Festivalın işçi qrupu

Aybəniz Məmmədova

Vəzəh Mustafa

Rövşən Məmmədov

Şükür Səmədov

Bukletin tərtibatında Qara Qarayevin şəxsi arxivindən unikal foto sənədlər istifadə edilmişdir.
Tərtibatçı Elmir Mirzəyev

Azerbaycan Respublikası
Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi

Botschaft
der Bundesrepublik Deutschland
in Baku

МИНИСТЕРСТВО КУЛЬТУРЫ
РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

FONDS
PODIUM
KUNSTEN
PERFORMING
ARTS FUND NL

X X X Gemeente Amsterdam

"Ritm zaman anlamını dəyişib. Əgər keçmişlərdə sənətkar ömrü, kobud desək, incəsənət tarixi gedisiñin hansısa, - klassisizm yaxud romantizm, - dövrünə uyğun idisə, hazırda bizlərdən hər birimiz zırvəyə doğru bir neçə gədiyi aşmali olur.

Dayanıb durmaq qorxuludur...."

"Кругозор", журналь, 1967, №10

